

План развоја општине Жабалъ 2022 – 2028.

Април 2022. година.

Садржај:

<u>Реч председника општине Жабалъ</u>	4
<u>Увод</u>	5
<u>1. Процес израде</u>	6
.....	8
.....	9
.....	10
<u>2. Преглед и анализа постојећег стања</u>	11
<u>3. Визија</u>	20
<u>4. Приоритетни циљеви и мере</u>	21
<u>5. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање</u>	52
<u>6. Прилози</u>	53

Листа скраћеница

ЗПС	Закон о планском систему
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
АПВ	Аутономна покрајина Војводине
ЕУ	Европска унија
ППП	Припремни предшколски програм
ЦСР	Центар за социјални рад
СКГО	Стална конференција градова и општина
РСЈП	Републички секретаријат за јавне политике
ЦОР	Циљеви одрживог развоја (Агенда 2030)
АПР	Агенција за привредне регистре
ЈКР	Јавно комунално предузеће
ОИЕ	Обновљиви извори енергије
ПУ	Предшколска установа
УН	Уједињене нације
ОЕЦД	Организација за економску сарадњу и развој

Реч председника општине Жабалъ

Поштовани грађани општине Жабалъ,

Пред вама се налази План развоја општине Жабалъ, кровни документ развојног планирања који ће у периоду од 2022. до 2028. године препознати потребе наше локалне заједнице и дефинисати правце у којима ћемо усмеравати будуће инвестиције. Наша Општина има одличан географски положај – удаљена на око 20 километара од великих градова Новог Сада и Зрењанина и у близини је аутопута Е75, а на траси је и будућег аутопута Нови Сад- Зрењанин, што је чини привлачном и атрактивном за живот и за привлачење инвеститора. Природна богатства, заштићена подручја и плодна земља само употпуњавају слику наше Општине. Отуд није чудо што се на њеном простору у последњој деценији развија пољопривреда заснована на производњи органске и здраве хране и што је основан значајан број малих и средњих предузећа која представљају мотор развоја општине Жабалъ. Реконструкција и обнова великог броја културних установа и спротских објеката, оснивање и потпуно опремање Омладинског центра, обнова и повећање капацитета школских и предшколских објеката, представља битан предуслов да се наши грађани осећају задовољни и да им је доступан значајан број садржаја као и грађанима великих и развијених места. На постигнутим резултатима не треба стати, па ме зато и радује чињеница да је заједничким снагама и вишемесечним трудом локалних институција, установа и грађана сачињен овај документ и да су у њему дефинисане идеје и правци развоја општине Жабалъ у периоду од 2022. до 2028. године, а то су унапређење квалитета живота грађана, јавне инфраструктуре, образовно-васпитних и спортско-културних установа, пољопривреде и руралног развоја, успостављање и уређење радне зоне и већа брига о заштити животне средине. У будућности видимо општину Жабалъ са изграђеном фабрикама воде и канализацијом, квалитетном путном инфраструктуром, пољопривредно и туристички јачим потенцијалом, потпуно обновљеним објектима школа и вртића, уређеним и модерним Домом здравља. Општину Жабалъ видим као добро и привлачно место за живот, место у којем грађани могу да унапређују своја знања и вештине, искажу своју креативност и да се културно уздижу, да млади имају услове да покажу и докажу свој спортски и сваки други таленат, и као најважније, да грађани остају да живе у њој и да својим имиџом привуче и дуге људе да се доселе у једно од њена четири насељена места.

Председник општине Жабалъ
Урош Радановић

Увод

Скупштина општине Жабалъ донела је Одлуку о приступању изради Плана развоја Општине за период 2022 – 2028. на седници Скупштине одржаној 28.04.2021. године (у даљем тексту: План развоја). План развоја је документ развојног планирања најширег обухвата, највишег значаја за доносиоца и највишег реда, за чију припрему, усвајање, спровођење и праћење је надлежна ЈЛС. План развоја Општине израђен је у складу са Законом о планском систему Републике Србије у даљем тексту: ЗПС) усвојеном је 19. априла 2018. године ("Службени гласник РС", број 30 од 20. априла 2018.) и пратећим уредбама: Уредба о методологији за управљање јавним политикама, Уредба о методологији за израду средњорочних планова органа државне управе и Уредба о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Поред наведених уредби, општина Жабалъ је приликом израде Плана развоја, у потпуности консултовала Смернице за израду планова развоја јединица локалне самоуправе израђене од стране СКГО, у сарадњи са РСПП. Наведене смернице представљају методолошки водич кроз процес израде Плана развоја ЈЛС. Смернице су намењене представницима органа ЈЛС који су носиоци процеса израде Плана развоја, али и широј јавности, односно свим субјектима заинтересованим да боље разумеју процес локалног планирања у контексту новог планског система. Поред обавеза дефинисаних Законом о планском систему Републике Србије, локална самоуправа је, према Закону о локалној самоуправи, у обавези да планира, уређује и управља јавним пословима у својој надлежности, а од интереса за локално становништво. Законом о планском систему наведена обавеза је стављена у јасан системски оквир, утврђена је методологија израде, апострофирајући транспарентност процеса кроз укључивање локалних актера и израду плана консултација. Израда плана развоја ЈЛС је процес који обухвата структурисане кораке са јасним редоследом, узимајући у обзир практичне приступе за дефинисање приоритетних праваца развоја локалне заједнице. Општина Жабалъ је и у претходном периоду, пре усвајања ЗПС, активно радила на изради и усвајању докумената развојног планирања/јавних политика водећи се различитим методологијама и користећи стручну помоћ, а увек водећи рачуна о транспарентности процеса и укључивању шире јавности у процес предлагања и усвајања мера и пројеката од значаја за развој Општине. У процес су била укључена следећа консултативна и радна тела: Партнерски форум сачињен од представника свих заинтересованих страна као најширег консултативног тела, три Тематске радне групе (локално економски/привредни развој, друштвени развој, урбани развој и заштита животне средине/комуналне делатности) као радних тела и Координационог тима сачињеног од представника локалне самоуправе са задатком праћења и усмеравања целокупног процеса. План развоја општине Жабалъ садржи све обавезне елементе дефинисане Уредбом¹, као што су: увод, преглед и анализа постојећег стања, визија, приоритетни циљеви развоја, преглед и опис мера за остваривање приоритетних циљева развоја и начин спровођења и праћења спровођења план развоја. општина Жабалъ је за израду квалитетног документа спровела опсежна истраживања, додатно ангажовала запослене ЈЛС у органима, као и спољне стручне сараднике, поштујући инструкције дате у Смерницама за израду планова развоја јединица локалне самоуправе, уз добру координацију и планирање процеса. Општина Жабалъ је донела одлуку да План развоја обухвата период од седам година, што је минимални рок на који се документ развојног планирања на локалном нивоу усваја, а узимајући у обзир потребу за флексибилним управљањем и прилагођавањем променама које се дешавају на националном, али и светском нивоу. Како је Покрајинска влада АПВ 24. фебруара 2021. донела Одлуку о покретању процеса израде Плана развоја АПВ 2021 – 2027., уз измене усвојене 11. августа 2021. о померању периода израде на 2022 – 2030. године, општина Жабалъ се у потпуности уклапа у наведени период, тј. План развоја општине Жабалъ је израђен за период који је у оквиру Плана развоја АПВ. Процес израде Плана развоја општине Жабалъ обухватио је неколико фаза, јасно структурираних и временски

¹ Уредбом о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 107 од 14. августа 2020.)

организованих. Пре почетка процеса израде Плана развоја, а у сврху ефикаснијег процеса и коришћења расположивих ресурса, општина Жабалъ је израдила календар активности, сложених кроз фазе, у форми гантограма. Процес је карактеристала значајна транспарентност која се огледала кроз организације јавних консултација са свим заинтересованим странама, кроз одржавање састанке и радионице, објављивање материјала на званичној веб страници општине насталих током процеса, као и слањем материјала електронским путем заинтересованим странама. На изради Плана развоја били су ангажовани запослени у органима Општине, затим управа кроз континуиран процес консултација, а били су укључени и спољни стручни сарадници који су пружали техничку помоћ како би документ у потпуности поштовао дефинисане смернице.

План развоја општине Жабалъ представља кровни дугорочни документ развојног планирања, који на неки начин мора бити операционализован, а исто ће се постићи усвајањем средњорочног плана развоја и повезивањем са програмским буџетом. На овај начин општина Жабалъ ће поставити добру основу за годишње извештавање о имплементацији Плана развоја Општине развијајући извештај о ефектима плана развоја и на трогодишњем нивоу.

Приликом израде Плана развоја, општина Жабалъ водила је рачуна о усклађености са документима развојног планирања/јавних политика на националном и регионалном нивоу, а пре свега са циљевима датим у оквиру Агенде 2030 (Циљеви одрживог развоја) и преговарачких поглавља ЕУ. Процес израде започео је у мају 2021. и трајао је до марта 2022. године.

1. Процес израде

Општина Жабалъ је приликом израде Плана развоја за период 2022 – 2028. у потпуности поштовала методологију и инструкције дате у оквиру Смерница за израду планова развоја ЈЛС, као и елементе дефинисане Законом о планском систему Републике Србије и пратећих уредби.

На наредном дијаграму представљене су фазе процеса израде Плана развоја општине Жабалъ.

Дијаграм 1. Фазе процеса израде Плана развоја општине Жабалъ

Основне фазе процеса израде Плана развоја општине Жабалъ биле су:

- Припрема и организација процеса;
- Преглед и анализа постојећег стања;
- Дефинисање визије, односно жељеног стања;
- Дефинисање приоритетних циљева;
- Дефинисање мера;
- Дефинисање оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање;
- Усвајање плана развоја.

Припрема и организација процеса

Припрема и организација процеса била је прва фаза у процесу израде Плана развоја општине Жабалъ за период 2022 – 2028. Наведена фаза трајала је од маја до јула 2021. Ову фазу чине све активности од доношења Одлуке о покретању израде Плана развоја, до почетка израде прегледа и анализе тренутног стања. У наведеном периоду општина Жабалъ је спровела следеће:

- Донета је Одлука о покретању израде Плана развоја општине Жабалъ за период 2022 – 2028. на 7. седници Скупштине Општине Жабалъ дана 28.04.2021. године
- Донето је Решење о формирању координационог тима којим је извршено именовање чланова тима и дефинисане обавезе и активности у целокупном периоду израде Плана развоја општине Жабалъ 2022 - 2028. – 7. маја 2021. године (прилог)
- Донето је Решење о именовању координатора пројекта – 6. маја 2021. године (прилог)
- На званичној веб страници општине Жабалъ постављен је банер "План развоја општине Жабалъ за период 2022 – 2028." у оквиру ког су, током целокупног процеса, објављивана

документа, извештаји са консултација и друге битне информације за све учеснике у процесу, али и све грађане².

- Одржане су прве консултације Координационог тима у циљу израде Матрице заинтересованих страна и формирања Партнерског форума. Идентификовани су најважнији актери и анализиран је њихов утицај и значај. На основу анализе заинтересованих страна, успостављен је Партнерски форум (најшире консултативно тело у процесу) и утврђени чланови тематских група, који су укључени у различитим фазама израде документа.
- Донето је Решење о формирању три тематске радне групе – 02. августа 2021 године. Прва радна група је покривала питања из области заштите животне средине, урбанизма и просторног планирања, саобраћаја и енергетике. Друга група је покривала питања из области економског развоја, пољопривреде, туризма и тржишта рада, док је трећа група покривала области друштвених делатности као што су образовање, култура, спорт, омладинска политика, социјална заштита и здравство. Решењем је извршено именовање чланова тима и дефинисане обавезе и активности у целокупном периоду израде Плана развоја општине Жабал 2022 - 2028.

Преглед и анализа постојећег стања

Процес израде прегледа и анализе постојећег стања укључивао је прикупљање и обраду примарних и секундарних података, водећи рачуна о базирању анализе на значајним показатељима у вези са надлежностима локалне самоуправе. У складу са Смерницама за израду планова развоја ЈЛС, као основни извор секундарних података коришћен је сервис РСЈП – Аналитички сервис ЈЛС у оквиру ког су дати јасно дефинисани показатељи по областима. Поред наведеног сервиса, коришћене су и друге званичне базе Републике Србије (АПР, РЗС и др.). Након обраде и приказивања секундарних података, службеници Општине су прикупљали недостајуће или свежије податке, како би анализа што боље приказала тренутно стање. Комбинацијом примарних и секундарних података изведени су закључци, а анализа је приказана у оквиру три одвојена документа (прилог Плана развоја), а то су: анализа у области економског развоја, анализа у области друштвеног развоја и анализа у области инфраструктуре и заштите животне средине. Посебно је значајно напоменути да су кроз анализу обухваћени локализовани Циљеви одрживог развоја, и на тај начин је извршено повезивање са циљевима дефинисаним Агендом 2030. На основу најзначајнијих показатеља тренутног стања по областима, добијених горепомнутим анализама, представљени су закључци у оквиру Плана развоја ЈЛС. Изведени закључци анализа, приказани су и SWOT матрицом, као једним од најзначајнијих алата планирања. У складу са Смерницама, закључци прегледа и анализе постојећег стања, представљени су на почетку Плана развоја општине Жабал и обухваћени су најзначајнији, одабрани, показатељи на које општина може утицати и према којима може усмеравати своје деловање у виду дефинисања приоритетних циљева. Поред представљеног краћег приказа прегледа и анализе постојећег стања у оквиру самог документа, три анализе (прилога плана развоја) постављена су у оквиру банера "План развоја општине Жабал 2022 – 2028." на званичној веб страници Општине, али и послате члановима Партнерског форума на усаглашавање.

Дефинисање визије

Општина Жабал је на састанку тематских радних група дефинисала визију, а иста је потврђена од стране Координационог тела и Партнерског форума, путем писаних консултација. Визија представља жељено стање у будућности, односно промену коју Општина жели да постигне спровођењем Плана развоја, у периоду од седам година од момента усвајања, и за учеснике у процесу представља водилу у одабиру развојни праваца и у оквиру њих приоритетних циљева.

² <https://www.zabalj.rs/plan-razvoja-opstine-zabalj-za-period-2022-2028-godine/>

Дефинисање приоритетних циљева

Консултације за дефинисање приоритетних циљева одржане су са тематским радним групама, коришћењем радионице као модела рада, и технике „стабло проблема-стабло циљева“, уз активно укључивање свих заинтересованих страна.

Приоритетни циљеви у оквиру плана развоја представљају пројекције жељеног стања чија реализација доприноси остварењу визије, спроводе се реализацијом (групе) мера, а постављени су тако да поштују СМАРТ³ принцип, тј. они су прецизни, мерљиви, прихватљиви, реални и временски одређени. Оно што нова правила дефинисана ЗПС доносе је приоритизација циљева, о чему је општина Жабалј водила рачуна. Приоритетни циљеви су пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера, при чему се свака мера, односно група мера обавезно везује за конкретан, посебан, циљ. Показатељи исхода приказани су као базни и циљни, а дат је и допринос који дају Циљевима одрживог развоја, као и веза са преговарачким поглављима са ЕУ. Приоритетни циљеви структурирани су у три развојна правца: Економски развој, Друштвени развој и Комунална инфраструктура и услуге у служби заштите животне средине и унапређења квалитета живота. Општина Жабалј је у образложењу одабира приоритетног циља апострофирала и усклађеност са релевантним планским документима на покрајинском и националном нивоу, као и напомену уколико је неки приоритетни циљ потребно даље разрађивати посебним документом јавне политике.

Приоритетни циљеви дефинисани Планом развоја општине Жабалј 2022 – 2028. садрже све обавезне елементе, као што су: опис (образложење зашто је циљ приоритетан, веза са показатељима у анализи), веза са подциљевима ЦОР, веза са преговарачким поглављима са ЕУ, почетна и циљна вредност показатеља исхода, рок за достизање показатеља и изворе провере.

Дефинисање мера

План развоја општине Жабалј садржи преглед и кратак опис мера за остварење постављеног приоритетног циља, и то једну, али најчешће комбинацију више мера, чак и различитих типова, које су међусобно повезане и условљене. Консултације за дефинисање мера одржане су са тематским радним групама, коришћењем радионице као модела рада, као и технике интерактивне дискусије, уз активно укључивање свих заинтересованих страна. Мере представљају активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије, а представљају скуп кључних и повезаних активности које се предузимају ради постизања циља, односно жељеног стања током или на крају периода за који се доноси План развоја. Мере у плану развоја општине Жабалј, у складу са Уредбом⁴, садрже следеће елементе: преглед и опис мере, начин на који мера доприноси остваривању одређеног приоритетног циља утврђеног у Плану развоја, активности за спровођење мере, назив институције одговорне за координацију спровођења мере, процену финансијских средстава потребних за њено спровођење и процену извора из којих ће се та средства обезбедити.

Након реализације консултација за израду прегледа и анализе постојећег стања са SWOT матрицом, као и консултација за дефинисање визије, приоритетних циљева и мера, припремљен и објављен извештај о одржаним консултацијама.

Радна верзија Плана развоја општине Жабалј, са дефинисан најважнијим (визија, приоритетни циљев и мере) и прилозима, постављена је у оквиру банера ”План развоја општине Жабалј 2022 – 2028.” на званичној веб страници Општине, као и послата Партнерском форуму на усаглашавање.

³ Specific, Measurable, Achievable, Realistic, and Timely

⁴ Уредбом о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 107 од 14. августа 2020.)

Дефинисање оквира за спровођење, праћење спровођења извештавање и вредновање

Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање креиран је кроз процес консултација Координационог тима, а што је потврђено кроз усаглашавање са Партнерским форумом. Консултације су подразумевале креирање институционалног оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање постигнутих учинака, а ради повећања ефикасности у спровођењу и повећања вероватноће остваривања приоритетних циљева дефинисаних Планом развоја. Приликом дефинисања наведеног оквира, највећи акценат је стављен на креирање јасног механизма одговорности, што је постигнуто већ приликом дефинисања носиоца и обавеза унутар ЈЛС, за нивоу мера. У оквиру овог поглавља плана развоја описана је институционална структура која ће бити одговорна за целокупан процес од спровођења до вредновања, док ће конкретна именовања (формализација структуре) за процес бити одређена након усвајања средњорочног плана Општине.

Усвајање плана развоја

Након што је израђен нацрт Плана развоја општине Жабал, кроз транспарентан процес консултација са свим заинтересованим странама, Општина је приступила спровођењу јавне расправе о израђеном Нацрту, у циљу информисања шире јавности о седмогодишњим приоритетним циљевима и мерама. Јавна расправа, као последњи корак консултативног процеса, одржана је од 03. до 18. марта 2022. године, након чега је Координациони тим припремио извештај о спроведеној расправи и доставио Општинском већу на утврђивање предлога. Општина Жабал је јавну расправу организовала и спровела у складу са чланом 101-107. Статута општине Жабал (Службени лист општине Жабал, број 4/2019) и одредбама Одлуке о начину спровођења јавне расправе и укључивању грађана у поступак доношења одлука, стратешких докумената и других аката општине Жабал (Службени лист општине Жабал, број 15/2019). План развоја је усвојила Скупштина општине Жабал и у року од седам дана документ објавила на званичној веб страници Општине.

Консултације као континуирана активност у процесу израде плана развоја

Општина Жабал је на почетку процеса, у фази припреме и организације процеса, заједно са календаром активности и одабиром учесника консултација, дефинисала и план консултација. У консултацијама су, током целог процеса израде, учествовала следећа тела:

- Координациони тим

Координациони тим општине Жабал чинило је пет чланова и председника тима (начелник ОУ). Координациони тим је током процеса израде Плана развоја био задужен за следеће активности: организовање и координирање активности у вези са израдом Плана развоја, праћење редоследа и динамике активности за израду Плана развоја; утврђивање обухвата тематских радних група и надзор над њиховим радом, усклађивање рада тематских радних група; разматрање и давање сагласности на предлоге тематских радних група за садржину Плана развоја; информисање Општинског већа и Скупштине општине о процесу израде Плана развоја и давање инструкција тематским радним групама; осигуравање директне везе са општинским оперативним плановима, пројектима и буџетом; предузимање корективних мера у циљу успешне израде Плана развоја, организовање састанака координационог тима у циљу одлучивања о конкретним питањима, по

потреби и на иницијативу тематских радних група и друге активности које ће допринети ефикасној примени и изради плана.

- Координатор

Координатор израде Плана развоја је током процеса био одговоран за организацију свих активности у оквиру процеса, а које су представљене у претходном поглављу. Координатор израде Плана развоја је и члан Координационог тима, а у оквиру општинске управе обавља послове руководиоца Одељења за локални економски развој и привреду.

- Тематске радне групе

У консултације су биле укључене три тематске радне групе и то: група за економски/привредни развој сачињена од четири члана; група за друштвени развој сачињена од 6 чланова; група за урбани развој и заштиту животне средине/комуналне делатности сачињена од 5 чланова.

- Партнерски форум

Шире консултативно тело (Партнерски форум) било је укључено у каснијим фазама процеса израде Плана развоја општине Жабал, у фази финализације анализа стања по областима, као и у фази нацрта Плана развоја (радна верзија пре организовања јавне расправе). Партнерски форум је обухватио представнике тематских радних група, али и додатне актере који нису учествовали у раду тематских група.

У процесу израде Плана развоја општина Жабал је консултације спроводила континуирано, кроз све фазе процеса.

Решења о формирању координационог тела, координатора пројекта и тематских радних група, као и матрица стејкхолдера у оквиру које су дефинисани представници Партнерског форума, објављени су на званичној веб страници општине Жабал у оквиру банера "План развоја општине Жабал за период 2022-2028."

На самом крају процеса, општина је у трајању од 15 дана спровела јавну расправу у вези са Нацртом плана развоја општине Жабал 2022 – 2028.

2. Преглед и анализа постојећег стања

Општина Жабал налази се у самом географском центру Аутономне покрајине Војводине, у Јужнобачком округу у Шајкашкој области, а чине је **четири насељена места**: Жабал, Чуруг, Ђурђево и Госпођинци. Подручје Општине обухвата територију од 400 km², а простире се западно од реке Тисе, између општина Бечеј, Србобран, Темерин, Нови Сад и Тител, док се са источне стране, у Банату, као суседне општине налазе Нови Бечеј и Зрењанин. Општину Жабал одликује **веома повољан географски положај** у плодној бачкој равници, на удаљености 25 km од Новог Сада, 25 km од Зрењанина и 90 km од Београда, као значајних територијалних центара. Општина Жабал припада **трећој групи развијености**, чији је степен развијености у распону од 60% до 80% републичког просека развијености⁵.

Слика 1. Општина Жабал - мапа

⁵ Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе

Извор: <https://www.zabalj.rs/geografija/>

Подручје општине Жабал насељено је у континуитету од млађег каменог доба до данас. О томе сведоче бројни насеобински комплекси лоцирани углавном на високим терасама старе обале Тисе, Јегричке и Мале баре. Од краја деветог века подручје општине Жабал било је у склопу Угарске и насељено је Србима, о чему говоре бројни писани извори. Простор Општине био је под влашћу Турака од 1541. године и припадао је нахији Тител, а житељи су искључиво Срби насељени у десетак села од којих: Чуруг, Жабал и Госпођинци, постоје и данас. Од 1699. године до 1918. године подручје је под влашћу Хабсбуршке Монархије и Аустро-Угарске. За потребе одбране границе од Турака 1763. године формиран је Шајкашки граничарски батаљон у чији састав улази Жабал, а од 1769. године и Чуруг и Госпођинци. Батаљон се истакао у ратовима против Турака и у сукобу са Мађарима 1848/49. године. Априла 1849. године села општине су спаљена, а становништво масовно страдало током ратних операција. Након развојачења границе 1873. године, становништво се расељава и тиме омогућава усељење Немаца, Мађара, Русина и Јевреја при чему овај део Шајкашке губи Српски етнички карактер. Крајем 1918. године општине среза Жабал улазе слободно израженом вољом својих грађана у састав Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Мађарска 1941. године окупира и анкетира насеља Жабалског среза. Данашња општина Жабал је 1944. године дефинитивно ослобођена и налази се у склопу Југославије, односно Србије, у чијем саставу се и данас налази.

Демографија

У општини Жабал према последњим подацима из 2020. године живи **24.852 становника**, а њена просечна густина насељености је **63 становника на km²**, што територију сврстава у категорију руралног подручја (према ОЕСД класификацији). Демографски тренд у у општини Жабал карактерише се као **релативно оптималан**, посматрајући период од 1961. године па до данас, где је број становника смањен за свега **1,78%**.

Када је у питању старосна структура становника, просечна старост у општини Жабал износи **40,67 година** у 2019. години, што представља повољну статистику у односу на просек области и у односу на национални просек. Када је реч о индексу старења, као процентуалном учешћу особа старих 60 више година према становништву млађем од 20 година, општина Жабал бележи **вредност индекса старења од 103,1 индексних поена**, што је повољнији податак у односу на Јужнообачку област и Републику Србију. Упркос чињеници што је индекс старења нижи у односу на нивоу области и

национални ниво, показатељ је неповољан и има растући тренд током посматраног периода 2017 – 2019. што указује на **процес демографског старења становништва**.

Стопа укупне зависности износи 50 у 2019. години. Ова стопа означава број деце (0-14) и старих лица (65 и више година) на 100 особа радног узраста. Ова стопа на нивоу Републике Србије износи 53,8 (у 2019. години), али има узлазни тренд, што представља велику развојну претњу. Овде посебно треба напоменути да овај коефицијент не узима у обзир економску активност, већ је искључиво демографски показатељ, због чега је ситуација далеко гора, уколико се у обзир не узима укупно радно способно становништво, већ само радно активно.

Општину Жабалј карактерише **негативна стопа природног прираштаја** која у 2019. години износи **-3,6 промила**, што је повољније када податак посматрамо у односу на стопу националног нивоа чија је вредност -5, али неповољније у односу на област, где је вредност стопе природног прираштаја -2 промила.

Посматрајући старосну структуру становништва општине Жабалј, уочавамо да удео старијег становништва 65 и више година као проценат укупног становништва износи 16,7%. Радно способно становништво чини удео од 66,7%, док удео младих у укупном становништву посматраног подручја износи 19,1%. Удео старијег становништва у укупном становништву општине Жабалј се током анализираних година повећава (2017-2019), док се удео младих у укупном становништву смањује. **Учешће радно способног становништва у укупном становништву Општине се такође смањује из године у годину, што представља ограничавајући развојни фактор.**

На територији општине Жабалј приступе су миграције у веће градове, нарочито у Нови Сад, што за последицу има **негативан миграциони салдо**. Миграциони салдо Општине износи -55, што је показатељ смањења броја становника на датој територији. Иако постоји негативан демографски тренд, односно значајан **одлив становништва**, оно што је охрабрујуће јесте да се миграциони салдо смањује током посматраних година.

Депопулација становништва, негативан природни прираштај, старење становништва, миграције су само неке од негативних појава које деценијама погађају, у већој или мањој мери, не само општину Жабалј, већ и Републику Србију. Наведени подаци указују на постојање демографских проблема, који имају изразито неповољан утицај на све аспекте друштвено-економског живота, и у великој мери представљају ограничавајући фактор развоја поменутог подручја. Демографски проблеми са којима се општина Жабалј суочава, одражавају се на систем образовања, здравствени систем, затим на тржишта рада, као и на све друге поре друштва, а смањење радног контингента становништва онемогућава економски напредак Општине.

Организациона структура Општине

Органи Општине су: **Скупштина општине, председник Општине, Општинско веће, Општинска управа и Правобранилаштво општине**. У овире Општинске управе Жабалј образују се унутрашње организационе јединице за вршење сродних послова. Основна унутрашња организациона јединица је **одељење** и у организационој структури Општине их има неколико:

- Одељење за урбанизам, грађевинарство, озакоњење и саобраћај;
- Одељење за заједничке стручне послове;
- Одељење за општу управу и друштвене делатности;
- Одељење за финансије и буџет;
- Одељење за имовинске, стамбено комуналне послове и заштиту животне средине;
- Одељење за помоћно техничке послове;
- Одељење за инспекцијске послове;

- Одељење за локалну пореску администрацију;
- Одељење за локални економски развој и привреду.

Финансијски показатељи Општине

Општина Жабалъ има степен самофинансирања нешто изнад 63%, тачније 63,7% што значи да **има просечну финансијску самосталност и одрживост** (способност да се финансира из изворних и уступљених прихода). Ако посматрамо неке упоредиве општине (Регион Војводине, 20.000—40.000 становника, III група развијености ЈЛС), општина Жабалъ има просечну финансијску самосталност (Шид: 63,1% Нови Бечеј: 60,5% Озаци: 64,4%). Посебно је значајно напоменути да самосталност Општине у посматраном периоду (2017 – 2019.) има тренд пада, док изворни и уступљени приходи као и приходи по становнику бележе растући тренд.

Природни ресурси Општине

Плодно земљиште представља најзначајнији природни ресурс, заједно са богатством водних ресурса и повољном климом. **Територија Општине изузетно је богата водним токовима**. Највећа природна вредност општине Жабалъ су веома значајни локални екосистеми односно заштићена природна подручја, међу којима се издвајају: специјални резерват природе Ритови доњег Потисја, парк природе Стара Тиса код Бисерног острва, парк природе Јегричка и споменик природе Јуришина хумка на потезу Ливаде.

У геоморфолошком погледу општина Жабалъ захвата простор лесне терасе и алувијалне равни Тисе. Жабалъ располаже високопродуктивним земљиштем које представља значајан производни ресурс. **Пољопривредно земљиште чини 79,77% укупне површине Општине**, од чега се на **58% Општине простира чернозем**, а затим алувијална земљишта на 11,06% и ритска смоница на 12,03% укупне површине. Укупно коришћено пољопривредно земљиште као % укупне површине општине је **76,03%** што је такође повољно.

На територији жабалъске општине постоје две реке, **Тиса и Јегричка**. Тиса је гранична река Општине, уједно и најзначајнија. Друга река жабалъске општине јесте Јегричка. Она је главни водоток јужне бачке лесне терасе и својим доњим током протиче кроз жабалъску општину. На њиховим водотоцима се налазе заштићена природна подручја од изузетне важности, не само за општину Жабалъ већ и за Републику Србију.

Површина општине Жабалъ под шумом је око 2 %, односно само 798 хектара. Овај показатељ је знатно нижи од показатеља на нивоу Аутономне покрајине Војводине (око 6%) и Републике Србије (око 30%).

Животна средина и комунална инфраструктура

Када је реч о комуналној инфраструктури, општину Жабалъ карактерише скоро апсолутна покривеност територије системом водоснабдевања и потпуно друга крајност када је реч о фекалној и атмосферској канализационој мрежи.

У општини Жабалъ је у 2021. години укупно испоручено 1.375.508 m³ литара воде за пиће, односно 52,63 m³ воде за пиће по глави становника, а **проценат домаћинстава прикључених на водоводну мрежу је износио 99%**. Укупна дужина водоводног система на простору Општине износи 213 км. Количина од 52,63 m³ испоручене воде за пиће по глави становника је просечна вредност у Јужнобачкој области. Међутим, водоводни систем на територији општине Жабалъ је грађен пре више од пола века, са азбестним цевима које нису прихватљиве према новим стандардима безбедности у

водоснабдевању и њихова замена треба да буде један од приоритетних задатака у наредном периоду. Према анализи коју је радио Институт за јавно здравље о квалитету воде у водоводу у општини Жабал, **физичко-хемијска неисправност воде износи 100%, док је микробиолошка неисправност 16,8%.**

Ситуација је још алармантнија када је реч о управљању отпадним водама. **Ни једно насељено место општине Жабал нема изграђен систем атмосферске и фекалне канализационе мреже.** Према подацима НЗС током 2018. године на територији општине Жабал генерисано је укупно 13.455.000м³ отпадних вода. Израђена је пројектна документација за насеље Жабал, издате су све грађевинске дозволе, и извршене су пријаве радова. Постојећи пројекти су израђени пре више од десет година и неопходна је ревизија истих, у складу са Законом. Непостојање фекалне и атмосферске канализационе мреже представља велики еколошки проблем и опасност по јавно здравље становника сва четири насељена места општине Жабал. Тек по завршетку изградње канализационог система може се приступити решавању проблема начина третмана прикупљених отпадних вода, односно изградњи пречистача што такође предстаља велику инвестицију за ограничен општински буџет.

Прецес управљања комуналним отпадом такође карактерише низ великих инфраструктурних проблема. Укупан број домаћинстава општине Жабал којима ЈКП „Чистоћа“ пружа услугу одношења мешаног комуналног отпада је 7.306, односно 88% домаћинстава, док остало становништво сопственим превозом износи свакодневно одређену количину генерисаног отпада. Према Националној стратегији за управљање отпадом, општина Жабал припада Регионалном центру за управљање отпадом Нови Сад. Како регионална депонија Нови Сад још увек није изграђена и стављена у функцију, **комунални отпад се одлаже на градској депонији Жабал, као и на депонијама у Чуругу и Ђурђеви, од којих ни једна не испуњава потребне стандарде.** На депонији не постоји контрола одлагања отпада, те се на локацији одлаже органски, опасан, животињски и други отпад поред комуналног. На територији општине Жабал **се врши примарна сепарација**, у смислу да заинтересована домаћинства у посебне обележене канте одлажу пластичну амбалажу. Подаци о рециклажи се не прикупљају, а рециклажна острва не постоје. На територији општине Жабал не постоје дивље депоније.

У делу коришћења енергије, **50% домаћинстава општине Жабал је прикључено на гасну мрежу.**

Саобраћајна инфраструктура

Густина путева се није значајно мењала на територији општине Жабал и спада у најмање у панелу локалних самоуправа са којима је општина Жабал, по овом показатељу, упоређена.

У домену инфраструктуре друмског саобраћаја егзистирају путеви различитог хијерахијског нивоа који својом изграђеношћу омогућавају вршење путничког и робног превоза унутар општинског простора али и окружења и субрегионалног повезивања. Путну мрежу општине Жабал чини 99 km путева различитог нивоа и квалитета. На простору општине Жабал постоји 20,19 km државних путева I реда и 42,81 km државних путева II реда. Постоји и 36 km општинских путева, од чега је само 12 km путева са савременим коловозом.

Трошкови одржавања постојеће путне мреже и изградње нових саобраћајница имају велико учешће у укупним буџетски трошковима и кретали су се у анализираном периоду између 5% и 25%.

Друштвени развој

Образовна структура Општине

На територији општине Жабал преовлађује становништво са средњим образовањем (50,3%), значајно је присутно становништво са основним образовањем (24,5%), док је удео становништва са вишим (2,3%) и високим образовањем (3,4%) доста низак. **Неписмено је око 3,16% укупне**

популације Општине, што је повољнији податак у односу на национални нивоу, док је неповољнији у односу на ниво области којој Општина припада. **Највише неписмених је у категорији жена старијих од 65 година**. Оно што је специфично јесте учешће неписмених жена у укупном становништву Општине 5,07%, док је код мушкараца тај проценат знатно мањи и износи 1,25%. Изузетно је **висока компјутерска неписменост** становништва, која износи чак 59,5% код жена и 56,1% код мушкараца.

Предшколско васпитање

Обухват деце јасленог узраста је низак и износи око 15,3%, што је ниже у поређењу са просеком Републике Србије, али у односу на Јужнобачку област. Обухват деце узраста 3+ година старости је висок, износи 62,3% и нешто је нижи од просека Републике, док је та разлика на нивоу области значајнија. **Обухват деце предшколско-припремним програмом је изнад 100%**, односно 97,2% код девојчица и 105% код дечака. Што се тиче обавезног ППП-а вредности изнад 100% може да указује на похађање ППП-а деце из других општина. **Предшколска установа „Детињство“ Жабаљ има проблем са капацитетом, односно један део деце се уписује преко капацитета**, и постоји потреба за проширењем истог у Жабљу, Ђурђеву и Госпођинцима. Када је реч о јасленом одељењу, оно је доступно искључиво у Жабљу и Чуругу, што доста отежава пружање такве услуге за децу која не живе у тим насељеним местима, због свакодневног превоза и организације родитеља. **Сви објекти ПУ су одлично опремељени** и сваке године се ради на њиховом освежавању, опремању и одржавању како би боравак деце био што угоднији.

Основношколско образовање

У општини Жабаљ постоје **четири основне школе**, од чега су све четири матичне, без подручних одељења. Према томе можемо рећи да је у сваком насељеном месту општине постоји матична установа основног образовања. Што се тиче нето стопе обухвата основним образовањем, општина Жабаљ је изнад просека и Републике Србије, али и Јужнобачког округа. Стопа одустајања од школовању у основном образовању у општини Жабаљ износи 1,2 %, и више је у односу на национални и ниво области, где стопа износи 0,6% и 0,9% респективно. На територији општине Жабаљ, постоји једна средња школа са различитим четворогодишњим и трогодишњим смеровима. Према статистичким подацима из 2019. године, средња школа има највише уписаних ђака у четворогодишње стручне програме, затим у трогодишње, а најмање има уписаних у гимназију. Због тога што не постоје одређени специјалистички смерови који су веома тражени данас, одређени број деце похађа средње школе у Новом Саду или Зрењанину.

Социјална заштита

Обухват корисника новчане социјалне помоћи у 2019. години је **релативно висок**, посматрајући га у односу на просек Републике Србије и Јужнобачке области, где је тај показатељ далеко нижи: 3,1%, односно 2,5%. Када је реч о корисницима дечијег додатка 0-17, њихов удео у укупној популацији износи 16,4%, што је већи обухват него на нивоу области, односно мањи у поређењу са Републиком Србијом.

Развијеност услуга социјалне заштите у надлежности локалне самоуправе није на завидном нивоу. Према подацима о услугама социјалне заштите у надлежности ЈЛС, у општини Жабаљ је током посматраног периода пружена следећа услуга - **Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом**. Број корисника социјалне заштите на евиденцији ЦСР као % укупног броја становника износи 11,82%, што је већи обухват у поређењу са Републиком Србијом и нижи у поређењу области.

Културно наслеђе

У општини Жабалъ делују следеће културне установе: Народна библиотека “Вељко Петровић” и Завичајна збирка Жабалъ. Почетком 1962. године основана је Народна библиотека у Жабљу, као матична библиотека. Данас је то установа која задовољава потребе својих корисника, заједно са књижницама и читаоницама у Жабљу, Чуругу, Ђурђеви и Госпођинцима и фондом од укупно 60.000 књига. Завичајна збирка Жабалъ основана је 1964. године, са циљем да се прикупи и јавности представи етнологија и историја са подручја општине Жабалъ. Данас о збирци брине горепоменути народна библиотека „Вељко Петровић“ Жабалъ. Што се тиче културно-историјских споменика и знаменитости, на територији Општине постоји неколико значајних. У знак сећања на жртве рације урађен је споменик у виду цвета локвања на Црној ђуприји, затим споменик жртвама рације на трећој рампи у Чуругу, и споменик у центру Ђурђева. На Тиси постоји споменик борцима Првог шајкашког партизанског одреда. У центру Жабља подигнут је споменик слободи. Постоји више спомен плоча у свим насељеним местима. Спомен плоча и биста Јована Туцакова испред Дома здравља у Чуругу, као и спомен плоча др Лазара Пачуа.

Културно наслеђе општине Жабалъ је изузетно богато. На подручју општине Жабалъ заступљене су различите области културног стваралаштва: фолклорно и народно стваралаштво, ликовно и драмско стваралаштво, филм и фотографија, књижевно стваралаштво и сл. Најзаступљеније културне манифестације у општини су: концерти културно уметничких друштава, онцерти певачких група (хорова), промоције књига, изложбе слика, ликовне колоније, фестивал филма и фотографије. Веома је битно напоменути да се на територији општине Жабалъ одржава Међународни етно фестивал „Пауново перо“, у Госпођинцима, још од 1997. године. Такође, постоји велики број културно-уметничких друштава, који својим постојањем и радом чувају и негују традицију, како Срба, тако и осталих народа који живе на подручју Општине.

Економски развој

Стопа запослености у Општини Жабалъ је у 2019. години износила **28%**, што је негде око просека посматрајући упоредиве општине. Број запослених (становништва старости 15+) је у периоду од 2015. до 2019. године растао по просечној годишњој стопи од 0,37%. Од укупног броја запослених, чак 64% је у правним лицима. **Највећи број запослених на територији општине Жабалъ је у сектору је у сектору трговине на велико и мало и поправци моторних возила, затим у образовању, прерађивачкој индустрији и пољопривреди, шумарству и рибарству.** У 2019. години је у сектору трговине на велико и мало и поправци моторних возила било запослено 22,2% од укупног броја запослених. Проблем са којим се суочавају послодавци јесте недостатак сезонских радника. Током сезонских послова, услед недостатка сезонских радника, послодавци су принуђени да из околних општина унајмљују раднике како би тај проблем решили, што им додатно повећава трошкове и отежава пословање.

Стопа незапослености је у 2019. години износила **29,08%**⁶. Према подацима Националне службе за запошљавање укупан број регистрованих незапослених лица у 2020. години је износио 1.917, што је за 69,28% мање у односу на податке из 2018. године. Удео незапослених жена од укупног број незапослених је 53,3%. Удео младих од укупног број незапослених је 15,8%. Према старосној структури, највише незапослених је међу старосном групом од 30 до 54 године (58%). **Значајан број, чак 44,5% незапослених је у категорији неквалификованих,** док је заједно са онима који су полуквалификовани (приучени) и неквалификовани с нижом стручном спремом то 45,8%. У поређењу са Републиком Србијом (33,6% у 2019.) и Јужнобачком области (31,9% у 2019.) удео незапослених без квалификација је изузетно висок. **Карактеристика незапослености у општини Жабалъ је висок проценат дугорочно незапослених лица,** као и веома мала изражена потреба за запошљавањем.

Предузетничка клима

⁶ Однос броја незапослених и збира броја запослених и незапослених лица (подаци: Аналитички сервис ЈЛС)

Број предузетничких радњи у општини Жабал на 1000 становника је у 2019. години износио 27, што је за 34% испод просека Републике (39 на 1000 становника). Нето ефекат нових предузетника је позитиван и у 2019. години износи 1,3 што значи да се на 10 угашених предузетника отвори 13 нових. (Аналитички сервис ЈЛС, 2019). Изражен је раст броја предузетника кроз године, не узимајући у обзир број новооснованих у 2020. години с обзиром на ситуацију са пандемијом Ковид 19, због чега 2020. година не даје податке који би требали да буду део редовне статистике. Када је реч о активностима Општине у делу подстицаја развоја предузетништва, у претходном периоду организоване су обуке за предузетнике и потенцијалне предузетнике на тему писања предлога пројеката и израда бизнис планова.

Подстицаји регионалног развоја

Што се тиче подстицаја регионалног развоја, посматрајући кориснике, највише средстава у 2020. години користила су микро, мала и средња предузећа, што се повезује са ситуацијом и пандемијом Ковид 19 и ублажавањем њених негативних ефеката. Средства су најчешће коришћена за подстицај производње, као и подстицај пољопривреде. У 2021. години, Општина Жабал је донела Одлуку о помоћи привредним субјектима у приватном сектору у циљу ублажавања последица насталих услед кризе узроковане пандемијом Ковид 19, и очувања радних места.

Пољопривреда

Узимајући у обзир природне карактеристике, квалитет земље, воду, климатске услове, општина Жабал највећи потенцијал има за развој пољопривредне производње. Управо се пољопривреда сматра кључном привредном активношћу на територији Општине, јер **пољопривредно земљиште чини око 80% њене укупне површине**, од чега се на 58% простире чернозем (земљиште високог потенцијала родности), а затим алувијална земљишта (11,06%) и ритске смонице (12,03%). Пољопривреду карактерише **интензивна примарна пољопривредна производња**, због чега се све више планира и настоји **подстицање развоја органске производње у перспективи, како би се очувао идентитет „еколошке општине“ који Општина негује.** Поред наведеног, у општини Жабал заступљене су и друге пољопривредне активности у циљу диверзификације, као што су прерада млека (производња сира и кајмака), народна радиност од које пре свега делатност ткања (производња крпара). Веома је развијено и рибарство, које има велики потенцијал развоја због изузетног водног потенцијала. На територији Општине тренутно постоји шест пољопривредних задруга и пет пољопривредних удружења. Такође, важно је истаћи да општина Жабал пружа информације пољопривредницима о програму ИПАРД, како би уз помоћ додатних финансијских средстава унапредили своју производњу и газдинство. Посматрано по делатностима, највеће учешће на нивоу општине Жабал у укупним оствареним инвестицијама у основна средства забележено је управо у сектору **пољопривреде, шумарства и рибарства и то 54,22% укупних остварених инвестиција.** Запосленост у пољопривреди, као и обим и структура радне снаге пољопривредних газдинстава спадају у факторе од пресудног утицаја на динамику структурних промена у пољопривреди и њен укупни развој. Издвајања из локалног буџета за пољопривреду и рурални развој (програм 5) износе у просеку **2,86%** од укупног буџета општине, што указује да општина Жабал пољопривреду сматра веома значајним развојним сектором. Општина Жабал редовно усваја **Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја**, чији су корисници регистрована газдинства са територије Општине. Запосленост у пољопривреди, као и обим и структура радне снаге пољопривредних газдинстава спадају у факторе од пресудног утицаја на динамику структурних промена у пољопривреди и њен укупни развој. Проблем који се уочава тиче се великог броја **нелегалних фарми у насељеним местима**, услед непостојања адекватне инфраструктуре у зони ван града која би подржала такву производњу и где би фарме могле да се изместе.

Туризам

Општина Жабал са изузетним природним ресурсима и повољним географским положајем, могла би да, као додатну делатност, развије туризам. Према економским показатељима, туристичка делатност у претходном периоду није имала значајније учешће у развоју Општине, упркос бројним природним богатствима и одличне основеза развој. Најзначајнији туристички ресурси општине Жабал су:

- Голф центар
- Парк природе "Стара Тиса"
- Парк природе "Јегричка"
- Ритови доњег Потисја
- Рибњак "Јегричка"
- Еко оаза "Моникин салаш"
- Тематска рута "Пут сира и меда"
- Рођина ветрењача
- Значајан број сакралних објеката и споменика
- Бројне манифестације и слично.

Према подацима о запослености по секторима, у сектору услуга смештаја и исхране запослено је у последњих пар година негде у просеку око 3% укупног броја запослених општине Жабал. На њеној територији **не постоји довољан број смештајних капацитета**. Такође, категоризација постојећих смештајних капацитета је проблем који је потребно решити како би се квалитет услуга у туризму подигао на виши ниво што би у перспективи довело до повећања броја туриста.

На састанцима радних група које су одржане у току прве фазе процеса израде плана развоја, дефинисана је SWOT матрица као један од најзначајнијих алата дефинисања фактора који имају утицај на развој општине. SWOT анализа је резултат како анализе доступних података, тако и усаглашеног става чланова тематских радних група до кога су дошли на основу анализе постојећег стања у општини Жабал. Дефинисана SWOT матрица представља значајан алат за разумевање стања на подручју, у свим областима, као и алат за доношење одлука. У наредној табели представљена је SWOT матрица општине Жабал.

"Преглед и анализа постојећег стања" представља сажетак секторских анализа у којима су обухваћени сви потребни подаци и приказани са битним елементима. Секторске анализе су прилог овог документа.

SWOT матрица

Снаге	Слабости
• Високопродуктивно обрадиво земљиште • Пољопривредни капацитети • Значајан повољан географски положај и близина великих тржишта • Раст броја предузетника • Природни ресурси • Заштићена подручја на територији општине • Висок обухват деце ПОВ • Довољан број основних школа • Објекти ПУ и основног и средњег образовања у солидном стању • Велики број активних културних и спортских удружења	• Мала густина насељености • Висока стопа укупне зависности становништва • Раст морталитета, пад наталитета • Висок индекс старења • Негативан миграциони салдо • Неповољна структура становништва према образовању • Недовољан капацитет објеката у ПОВ-могућност за проширењем (100 деце) • Велики број корисника НСП, услуга социјалне заштите и дечијег додатка

• Одлично стање спортских објеката и добри услови за развој спорта • Голф терен • На простору општине не постоје дивље депоније • ЈПП за уличну расвету • Гасификована сва насељена места • Сва насељена места имају електродистрибутивну мрежу	• Не постоји у потпуности опремљена привредна зона • Удео незапослених без квалификација је веома висок • Висок проценат дугорочно незапослених лица • Недостатак сирове воде/фабрика воде • Систем атмосферске и фекалне канализационе мреже није изграђен • Несанитарне депоније • Високи трошкови одржавања постојеће путне мреже и изградње нових саобраћајница • Застарелост система водоснабдевања и небезбедна вода за људску употребу • Не постоји пречистач отпадних вода • Лоше стање саобраћајне инфраструктуре • Неразвијен систем управљања комуналним отпадом • Велики број домаћинстава са индивидуалним системом грејања
Шансе	Претње
• Привлачење инвестиција • Развој туризма • 15 дефинисаних greenfield локација • Алтернативни извори енергије • Неформално образовање – доступност различитих програма • ЕУ грантови (Interreg IPA CBC, ИПАРД) • Правилник о директној продаји (продаја на “кућном прагу”) • Потенцијал за унапређење развоја пољопривредне производње • Ловни/риболовни туризам • Туристички потенцијал заштићених природних добара	• Одлив становништва/исељавање • Старење становништва • Гашење предузећа • Наставак пандемије Ковид-19 • Економска криза као последица пандемије • Високи стандарди ЕУ (екологија, храна и сл.), због упитних капацитета за достизање/праћење • Затварање школа услед недостатка деце • Стање путне мреже државних путева • Регионална депонија Нови Сад још увек није изграђена и стављена у функцију

3. Визија

Општина Жабалъ 2028. године као еколошки чиста и енергетски ефикасна општина, са развијеном пољопривредном производњом и богатим културним садржајима, атрактивна за живот, инфраструктурно и комунално опремљена општина где је свим грађанима доступна чиста и квалитетна вода за пиће и која има развијене и препознатљиве туристичке садржаје

4. Приоритетни циљеви и мере

Развојни правац Комунална инфраструктура и услуге у служби заштите животне средине и унапређења квалитета живота	Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
	ПЦ 1 - Безбедна и приуштива вода за пиће је обезбеђена свим становницима Општине Жабаљ	МЕРА 1.1. : Реконструкција система водоснабдевања МЕРА 1.2.: Изградња фабрике воде МЕРА 1.3.: Унапређење коришћења и очувања пијаће воде као ресурса
	ПЦ 2 - Општина Жабаљ је обезбедила комплетну инфраструктуру за прикупљање и пречишћавање отпадних вода и систем одрживог управљања комуналним отпадом	МЕРА 2.1.: Изградња система фекалне канализације, система атмосферске канализације и постројења за пречишћавање отпадних вода МЕРА 2.2.: Санација и рекултивација постојећих несанитарних депонија и развој система примарне сепарације отпада и рециклажних активности МЕРА 2.3.: Подизање свести становништва о заштити животне средине МЕРА 2.4.: Унапређење капацитета ЈКП и ЈЛС за одрживо управљање комуналним отпадом
	ПЦ 3 – Општина Жабаљ има савремену и безбедну саобраћајну инфраструктуру и унапређену осталу комуналну инфраструктуру, укључујући јавне површине	МЕРА 3.1.: Одржавање и изградња саобраћајне инфраструктуре у насељима и између насељених места МЕРА 3.2.: Унапређење капацитета паркинг система на територији општине, система управљања пијацама и јавним зеленим површинама МЕРА 3.3.: Унапређење постојећег система за обављање делатности зоохигијене МЕРА 3.4.: Обезбеђење и проширење система јавног осветљења
	ПЦ 4 – Унапређење енергетске ефикасности и одрживо коришћење ОИЕ са циљем заштите и побољшања квалитета животне средине	МЕРА 4.1.: Развој инфраструктуре и интензивније коришћење ОИЕ МЕРА 4.2.: Подизање еколошке свести у области употребе обновљивих извора енергије и енергетске ефикасности МЕРА 4.3.: Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката

Развојни правац Друштвени развој - доступне и квалитетне услуге за све грађане

ПЦ 5 - Значајно унапређен квалитет система васпитања и образовања у општини Жабаљ до 2028. године	МЕРА 5.1.: Проширење капацитета, повећање доступних услуга и опремање објеката ПУ "Детињство" Жабаљ МЕРА 5.2.: Побољшање услуге предшколског образовања кроз унапређење кадровских и техничких капацитета ПУ МЕРА 5.3.: Санација и опремање објеката основних школа МЕРА 5.4.: Инфраструктурно уређење и опремање објекта средње школе МЕРА 5.5.: Успостављање система сталног стручној усавршавања запослених у средњој школи МЕРА 5.6.: Унапређење система и квалитета наставе и ваннаставних активности у средњој школи, успостављање дуалног образовања
ПЦ 6 - Значајно унапређен квалитет живота кроз обезбеђивање различитих социјалних услуга доступних становницима општине Жабаљ	МЕРА 6.1.: Увођење нових социјалних услуга
ПЦ 7 - Значајно унапређен квалитет пружања услуга у области културе у општини Жабаљ до 2028. године	МЕРА 7.1.: Капитално улагање у објекте културе, развој инфраструктуре и нових садржаја зарад подизања културног и туристичког потенцијала
ПЦ 8 - Унапређени спортско-рекреативни садржаји и боља искоришћеност доступних ресурса за развој спорта у општини Жабаљ до 2028. године	МЕРА 8.1.: Унапређење система пружања и организације услуга у области спорта МЕРА 8.2.: Креирање нових спортских садржаја МЕРА 8.3.: Унапређење спортске инфраструктуре

Развојни правац
Држави економски развој

ПЦ 9 - Створени бољи услови за повећање запослености грађана у општини Жабаљ	МЕРА 9.1.: Вођење активне политике запошљавања и пружање подршке привредним субјектима на територији Општине МЕРА 9.2.: Изградња и опремање радних зона
ПЦ 10 - Успостављање механизма за подршку развоју	МЕРА 10.1.: Унапређење развоја свих сектора пољопривреде и подршка бољем пласману пољопривредних производа

пољопривреде и руралном развоју	МЕРА 10.1.: Капитални пројекти у циљу подизања капацитета пољопривредне производње на територији Општине
ПЦ 11 - Унапређен амбијент за развој туризма у општини Жабалъ	МЕРА 11.1.: Стварање услова за повећање смештајних капацитета – изградња/реконструкција објеката и категоризација МЕРА 11.2.: Промоција туристичких потенцијала општине

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1:	Безбедна и приуштива вода за пиће је обезбеђена свим становницима општине Жабалъ	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	<u>Циљ 6</u> – Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све
	Подциљ	<u>Подциљ 6.1.</u> До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све <u>Подциљ 6.3.</u> До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео
Показатељ ЦОР	6.1.1 Удео становништва које користи пијаћу воду из система којима се безбедно управља (%) Мод. 6.6.1. Јединица локалне самоуправе поседује успостављене и оперативне политике и процедуре за учешће локалних заједница у управљању водоснабдевањем и санитацијом	
Веза – преговарачко поглавље са ЕУ	Поглавље 20: Животна средина 27.4 Управљање водама	

Показатељ исхода 2020. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
0% становника општине Жабалъ има приступ безбедној и приуштивој води Извор: Институт за јавно здравље (2020.)	100 % становника општине Жабалъ има приступ безбедној и приуштивој води Институт за јавно здравље (2028.)

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

На подручју општине Жабалъ готово сви становници (99%) су прикључени на систем водоснабдевања, кроз четири одвојене водоводне мреже. Међутим, оно што карактерише водоводну мрежу на подручју општине је стари систем који не испуња нове стандарде безбедности у водоснабдевању, са азбестно-цементним цевима. Без обзира на покривеност готово свих домаћинстава прикључцима на водоводну мрежу, оно што представља проблем је квалитет (безбедност) пијаће воде. Комплетан водоводни систем на територији општине Жабалъ је грађен пре више од пола века. Према анализи коју је радио Институт за јавно здравље о квалитету воде у водоводу у општини Жабалъ, физичко-хемијска неисправност воде износи 100%, док је микробиолошка неисправност 12,5%. У наредном периоду општина Жабалъ планира реализацију неколико кључних мера, који су пре свега капитални пројекти, а односе се на реконструкцију водоводног система, али и изградњу фабрике воде, како би се дугорочно решио проблем снабдевања

становништва безбедном пијаћом водом. Оно што представља други део постављеног циља, свакако је да доступна пијаћа вода, поред тога што је безбедна, буде и приуштива за локално становништво. Како је реч о значајним инвестицијама, што ће у одређеној мери и поскупети воду, Општина планира да реализује и меру која се односи на информативно-едукативне активности када је реч о коришћењу и очувању пијаће воде као ресурса.

МЕРА 1.1. : РЕКОНСТРУКЦИЈА СИСТЕМА ВОДОСНАБДЕВАЊА

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Квалитетније водоснабдевање, смањење хаварија услед пуцања цеви и смањење губитка на водоводној мрежи, обезбеђивање грађанима безбедне воде за пиће.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: За реализацију мере, пре свега је потребно урадити пројектно-техничку документацију и обезбедити грађевинску дозволу. Након обезбеђивања потребне документације, предузеле би се активности које се односе на саму реконструкцију.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП „Водовод општине Жабал“

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 50.000.000€

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Жабал, средства АПВ и ЕУ грантови

МЕРА 1.2.: ИЗГРАДЊА ФАБРИКЕ ВОДЕ

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Обезбеђивање становништву безбедне воде за пиће

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: За реализацију мере, пре свега је потребно урадити пројектно-техничку документацију и обезбедити потребних дозвола.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина и ЈКП „Водовод општине Жабал“

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 4.000.000€

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Жабал, министарства

МЕРА 1.3.: УНАПРЕЂЕЊЕ КОРИШЋЕЊА И ОЧУВАЊА ПИЈАЋЕ ВОДЕ КАО РЕСУРСА

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Доступност пијаће воде свим домаћинствима у општини Жабал и очување постојећих ресурса воде за пиће.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: За потребе реализације дефинисане мере, потребно је извршити проширење и очување постојећих зона санитарне заштите и подизање свести потрошача о рационалнијој потрошњи воде.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП „Водовод општине Жабал“

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 100.000 €

Потенцијални извори финансирања мере: АПВ, министарства

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2:	Општина Жабал је обезбедила комплетну инфраструктуру за прикупљање и пречишћавање отпадних вода и систем одрживог управљања комуналним отпадом	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 6 – Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све

	Подциљ	Подциљ 6.3. До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео
	Циљ	Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње
	Подциљ	11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима 12.5. До краја 2030. значајно смањити генерисање отпада тако што ће се спречавати или смањивати његово генерисање, односно тако што ће се отпад прерађивати и поново употребљавати
Показатељ ЦОР		6.3.1. Удео отпадних вода које се безбедно пречишћавају (%) Модификован 6.6.1. Јединица локалне самоуправе поседује успостављене и оперативне политике и процедуре за учешће локалних заједница у управљању водоснабдевањем и санитацијом 11.6.1. Удео комуналног чврстог отпада који се редовно прикупља и који се на одговарајући начин одлаже у укупној количини генерисаног комуналног чврстог отпада (% рециклирања; генерисани 12.5.1 Стопа рециклирања (тона рециклираног материјала)
Веза – преговарачко поглавље са ЕУ		Поглавље 20: Животна средина 27.4 Управљање водама Поглавље 27: Животна средина и климатске промене

Показатељ исхода 2021. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
0 % отпадних вода се безбедно пречишћава Извор податка: Аналитички сервис ЈЛС, подаци ЈЛС	40 % отпадних вода се безбедно пречишћава Извор верификације: Аналитички сервис ЈЛС, подаци ЈЛС
Није изграђена канализациона мрежа, колектор и ППОВ	Изграђена канализациона мрежа у насељу Жабал*, колектор до ППОВ и само ППОВ
Атмосферска канализациона мрежа је урађена у делу свих насеља и налази се у лошем стању	Изградити и ревидирати стање атмосферске канализационе мреже у свим насељима у износу од 50% дужине укупне неопходне мреже, примарно на најкритичнијим тачкама
Број несанитарних депонија: 3	Број несанитарних депонија: 0
На подручју Општине не постоји депонија комуналног отпада која испуњава потребне стандарде и којом се одрживо управља	Општина Жабал је прикључена на Регионални центар за управљање отпадом Нови Сад
Разврставање отпада на територији Општине (0 тона) Извор податка: ЈКП „Чистоћа“	Разврставање отпада на територији Општине (1.000 тона) Извор верификације: ЈКП „Чистоћа“
Рециклажа на територији Општине (0 тона)	Рециклажа на територији Општине (100 тона)

Не спроводе се кампање на подизању свести становништва о заштити животне средине	Спровођење годишње кампање на подизању свести становништва о заштити животне средине путем друштвених мрежа, организацијом инфо-пултева, анкета и путем медија и издавања рачуна за услуге ЈКП
Унапређење капацитета ЈКП (опрема и људски ресурси, стандарди у администрацији, логистици) за одрживо управљање комуналним отпадом се не спроводи плански	Годишња набавка нове опреме и обучавање запослених, увођење стандарда из предметне области

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Када је реч о управљању отпадним водама, општина Жабал нема позитивне показатеље, а основ истих свакако је чињеница да **ни једно насељено место општине Жабал нема изграђен систем атмосферске и фекалне канализационе мреже**. У складу са тим, општина Жабал као прву меру планира изградњу канализационе мреже у сва четири насељена места, а у оквиру које је најпре неопходно реализовати активности израде пројектно-техничке документације. Тренутно се у свим насељеним местима евакуација отпадних вода врши преко непрописно изведених септичких јама, чиме се директно угрожава здравље људи. Систем атмосферске канализације је у јако лошем стању или не постоји и захтева велике инвестиције како би тај проблем био решен на адекватан начин. Паралелно са изградњом непходне мреже, општина Жабал ће припремати документацију за конкурисање за средства за изградњу пречистача отпадних вода, за шта се у наредном периоду очекују донаторска средства.

Према Националној стратегији за управљање отпадом, општина Жабал припада Регионалном центру за управљање отпадом Нови Сад. На подручју општине Жабал у моменту израде Плана, постоје локације за одлагање комуналног отпада а то су: градска депонија Жабал, и депонијаме у Чуругу и Ђурђеви, од којих ниједна не задовољава санитарне услове. Главна депонија у општини Жабал је позиционирана на заравни поред пута Госпођинци - Жабал на удаљености од 1,6 km западно од последњих кућа насеља Жабал. Депонија је приближно правоугаоног облика и простире се на површини од 2,42 ха. Процењена просечна висина отпада одложеног на овој депонији износи 0,3м, на основу чега је израчунато да се на депонији налази приближно 7.260 м3 отпада. Поред наведених, званичних депонија, на територији Општине не постоје дивље, несанитарне, депоније. Општина Жабал је, до сада, активности у овој области базирала на Локалном плану управљања отпадом који је усвојила 2011. године, исти је на снази, а у великој мери су испуњени постављени циљеви. ЈКП „Чистоћа“ Жабал послује као јавно предузеће чија је основна делатност сакупљање и депоновање отпада на територији општине Жабал како од физичких, тако и од правних лица, а покривеност подручја одношењем отпада је 88%.

На територији општине Жабал се врши примарна сепарација, у смислу да заинтересована домаћинства у посебне обележене канте одлажу пластичну амбалажу. Подаци о рециклажи се не прикупљају, а рециклажна острва не постоје. У циљу решавања претходно наведених проблема и унапређења квалитета животне средине, општина Жабал у наредних седам година планира санацију и рекултивацију постојећих, несанитарних депонија, а као крајњи циљ свакако прикључење на Регионални центар за управљање отпадом Нови Сад.

МЕРА 2.1.: ИЗГРАДЊА СИСТЕМА ФЕКАЛНЕ КАНАЛИЗАЦИЈЕ, СИСТЕМА АТМОСФЕРСКЕ КАНАЛИЗАЦИЈЕ И ПОСТРОЈЕЊА ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Изградња канализационе мреже и ППОВ је први услов за реализацију постављеног циља и достизање индикатора који се односи на % отпадних вода који се пречишћава. Изградњом атмосферске канализационе мреже обезбедиће се одвођење вишка атмосферских вода ван насеља што ће довести до побољшања санитарних услова у оквиру насеља.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: У циљу реализације мере, најпре је потребно припремити пројектно-техничку документацију, прибавити потребне дозволе, а потом и приступити извођењу радова.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП „Чистоћа Жабал“ и Општина Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 170.000.000,00 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Општина Жабал, претприступни програми ЕУ, трансфери, донације

МЕРА 2.2.: САНАЦИЈА И РЕКУЛТИВАЦИЈА ПОСТОЈЕЋИХ НЕСАНИТАРНИХ ДЕПОНИЈА И РАЗВОЈ СИСТЕМА ПРИМАРНЕ СЕПАРАЦИЈЕ ОТПАДА И РЕЦИКЛАЖНИХ АКТИВНОСТИ

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Након прикључивања на Регионални центар за управљање отпадом Нови Сад, у плану је санација и потпуно затварање постојећих несанитарних депонија, и изградња рециклажног дворишта на подручју општине Жабал. На овај начин даје се директан допринос достизању постављених индикатора који се односе на сепарацију и рециклажу. Допринос мере постављеном приоритетном циљу односи се на санирање и рекултивацију постојеће три званичне али несанитарне депоније.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Активности које би се предузеле како би се реализовала постављена мера су пре свега израда пројектно-техничке документације, а затим и реализација санације и рекултивације постојећих несанитарних депонија. За реализацију мере потребно је спровођење низа активности, а прва је свакако израде студије изводљивости за овакву врсту инвестиције. Уколико студија изводљивости покаже исплативост, приступило би се изради пројектно-техничке документације за изградњу рециклажног дворишта. У планском периоду се на основу претходно израђене документације, планира изградња рециклажног дворишта за одвојено сакупљање рециклабилног отпада и посебних отпада и посебних (опасних) токова отпада из домаћинстава. Поред саме изградње, потребно је и обезбеђивање приступа рециклажном дворишту и најосетљивијим групама становништва. Активности које би се спроводиле паралелно са планирањем рециклаже су свакако активности које се тичу сепарације, као што су: проширити листу отпада који се одваја у порграму сепарације отпада; имплементација система примарне сепарације рециклабилног и биоразградивог тока отпада (спровођење система примарне сепарације отпада); успостављање система одвојеног сакупљања опасног отпада из домаћинстава; повећање ефикасности издвајања секундарних сировина и биоразградивог отпада у односу на генерисану количину.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП „Чистоћа“

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 130.000.000 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Општина Жабал, претприступни програми ЕУ, трансфери, донације

МЕРА 2.3.: ПОДИЗАЊЕ СВЕСТИ СТАНОВНИШТВА О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Врста мере: Информативно-едукативна

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Поред уређивања одлагалишта отпада и унапређења капацитета ЈКП, веома је битно активно и паралелно радити на подизању свести

становништва када је реч о одлагању, сепарацији, рециклажи и др. чиме се даје значајан допринос остварењу циља који се односи на потпуно нестајање отпада којим се не управља или управља на неодржив начин.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере:

За постизање дефинисане мере, потребна је реализација одређених активности као што су: развијање свести о кућном компостирању у индивидуалним домаћинствима; имплементација кућног компостирања код 20% домаћинстава индивидуалног типа; спровођење кампање о значају примарне сепарације и рециклаже отпада; развијање свести о потреби правилног поступања са отпадом (пре свега код жена, деце и омладине); правовремено и стално информисање грађана о новим услугама у области управљања отпадом и унапређење сарадње са медијима; спровођење едукативних радионица и семинара за жене о различитим могућностима предузетништва у области рециклаже отпада и примене циркуларне економије и оглашавање путем друштвених мрежа, организацијом инфо-пултева, анкета и путем медија и издавања рачуна за услуге ЈКП.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП „Чистоћа“, Општина Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 1.000.000 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Општина Жабал

МЕРА 2.4.: УНАПРЕЂЕЊЕ КАПАЦИТЕТА ЈКП И ЈЛС ЗА ОДРЖИВО УПРАВЉАЊЕ КОМУНАЛНИМ ОТПАДОМ

Врста мере: Институционално-управљачко-организациона

Допринос мере остваривању приоритетног циља: носилац активности прикупљања отпада на територији Општине је ЈКП. За потребе одрживог управљања отпадом, ЈКП мора да испуњава изузетно високе стандарде када је реч о опреми и људским ресурсима, стандардима у администрацији, логистици и др. У том смислу, са променама у досадашњем начину управљања комуналним отпадом, потребно је извршити и одређене промене тј. унапређења када је реч о ЈКП. Ова мера свакако представља предуслов за постизање постављеног приоритетног циља.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Мера подразумева спровођење активности на унапређење капацитета ЈКП за одрживо управљање комуналним отпадом (набавка опреме, унапређење људских ресурса, увођење потребних стандарда), а неке од активности биле би: јачање административних капацитета на нивоу општине и ЈКП, посебно органа задужених за планирање, издавање дозвола, контролу и праћење; обука за запослене и новозапослене на пословима управљања отпадом; успостављање посебне службе за информисање и сарадњу са грађанима; јачање кадровских капацитета у оквиру ЈКП; набавка канти/контејнера и возила за проширење обухвата сакупљања и увођења примарне сепарације отпада; оптимизација постојећег система транспорта отпада и локација за постављање контејнера у свим насељима у општини; оптимизација постојећег система транспорта отпада и локација за постављање контејнера у свим насељима у општини.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабал и ЈКП „Чистоћа“

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 30.000.000 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Жабал, средства АПВ и РС, ЕУ грантови

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3:	Општина Жабал има савремену и безбедну саобраћајну инфраструктуру и унапређену осталу комуналну инфраструктуру, укључујући јавне површине	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 3. Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

	Подциљ	3.6. До краја 2020. на глобалном нивоу преполовити број смртних случајева и повреда узрокованих саобраћајним незгодама 11.1. До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама 11.2. До краја 2030. омогућити приступ безбедним, јефтиним, приступачним и одрживим транспортним системима за све, унапређујући безбедност на путевима, пре свега проширивањем обима јавног превоза, уз обраћање посебне пажње на потребе оних који се налазе у рањивим ситуацијама, жена, деце, особа са инвалидитетом и старијих лица
Показатељ ЦОР		3.6.1. Стопа смртности услед повреда у саобраћајним несрећама Модификован 11.1.1. Удео становника које има приступ уређеним јавним површинама које омогућавају доступност јавних услуга Модификован 11.2.1. Удео становништва које има одговарајући приступ уређеној локалној саобраћајници
Веза – преговарачко поглавље са ЕУ		Поглавље 14: Транспортна политика

Показатељ исхода 2021. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
Нису изграђена отресишта на рубним деловима насеља и уз регионалне путеве	Изграђено 40 отресишта на најкритичнијим местима
Није у потпуности изграђена путна мрежа у насељима - 3,82км	Изграђена недостајућа путна мрежу у насељима - 3.82 км
Нису изграђене саобраћајнице између насеља Чуруг, Госпођинци и Ђурђево	Изграђена саобраћајница између Чуруга и Госпођинаца – 5км
Није изграђена бициклистичка стаза између Жабља и Ђурђево	Изграђена бициклистичка стаза између Жабља и Ђурђево - 2,9 км
Незадовољавајући број постојећих (250) паркинг места	Проширење капацитета постојећег паркинг системаћи капацитет за 100%, односно да имамо 500 паркинг места
Укупан број савремених јавних пијаца у сва четири места је 0	Реконструисан број јавних пијаца 4
Тренутан укупан број паркова и осталих зелених површина које се налазе у одговарајућем стању је 5	Број паркова и осталих зелених површина које треба унапредити је 12
Електроенергетска мрежа, јавно осветљење и гасна мрежа нису изграђени у свим деловима насеља општине Жабаль	Изграђена електроенергетска мрежа, јавно осветљење и гасна мрежа у свим деловима насеља општине Жабаль

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

На територији општине Жабаль потребно је изградити савремену саобраћајну инфраструктуру у оквиру насељених места у деловима насеља где она до сада није изграђена како би се безбедност саобраћаја и квалитет становања значајно побољшао и створили услови за развијање осталих делатности на локацијама од интереса. Такође, саобраћајнице које повезују насеља Чуруг, Госпођинци и Ђурђево нису изграђене и потребно је изградити наведене саобраћајнице како би се

убрзао проток људи и роба између наведених места, али и растеретио саобраћај на осталим регионалним путевима. Из истих разлога је потребно изградити и додатни број паркинг места. Реконструкције пијаца у насељеним местима ће омогућити безбедан и санитетски исправан рад продаваца. Улагањем у одржавање и изградњу зелених површина насељена места ће се дефинисати као савремене изграђене целине са одговарајућом инфраструктуром, као и позитиван утицај на животну средину.

МЕРА 3.1.: ОДРЖАВАЊЕ И ИЗГРАДЊА САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У НАСЕЉИМА И ИЗМЕЂУ НАСЕЉЕНИХ МЕСТА

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Одржавањем и изградњом локалне саобраћајне инфраструктуре побољшаће се безбедност учесника у саобраћају, стање путне инфраструктуре и спречиће се потенцијални негативни утицај на осталу инфраструктуру насеља. Изградњом саобраћајница између насеља Чуруг, Госпођинци и Ђурђево оствариће се лакша и бржа комуникација, растерећење регионалног пута, а изградња саобраћајница у насељу имаће позитиван утицај на квалитет живота становника и створиће се услови за изградњу нових стамбених и пословних објеката. Изградња бициклическе стазе између Жабља и Ђурђево створиће безбедније услове за кретање бициклиста и довести до растерећења регионалног пута тј. смањења броја удеса.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Активности које је потребно спровести у планском периоду, да би се унапредила локална саобраћајна инфраструктура и обезбедило квалитетније и безбедније кретање су: реконструкција постојећих локалних путева и изградња недостајућих саобраћајница у деловима насеља Општине Жабал; подизање ветроштитних појасева поред путева; изградња отресишта поред атарских путева и унапређење саобраћајне сигнализације, уређење банкина 72км, чишћење канала и пропуста, постављање, кошење и резивање у раскрсницама. У циљу реализације мере, потребно је спровести одређене активности које се пре свега односе на изградњу локалних саобраћајница између насељених места и у самим насељима, а то су: израда пројектно-техничке документације за изградњу општинског пута Госпођинци – Чуруг и изградња општинског пута Госпођинци – Чуруг; -Израда пројектно-техничке документације за изградњу општинског пута Госпођинци – Ђурђево и изградња општинског пута Госпођинци – Ђурђево; израда пројектно-техничке документације за изградњу недостајућих саобраћајница у насељима и изградња недостајућих саобраћајница у насељима. Омогућавање одвијања безбедног бициклическог саобраћаја између Жабља и Ђурђево биће остварено након израде пројектно-техничке документације и извођења радова на изградњи стазе.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП „Чистоћа“ и Општина Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: Општина Жабал сваке године планира део средстава за реализацију наведене мере

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Жабал, средства АПВ и РС

МЕРА 3.2.: УНАПРЕЂЕЊЕ КАПАЦИТЕТА ПАРКИНГ СИСТЕМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ, СИСТЕМА УПРАВЉАЊА ПИЈАЦАМА И ЈАВНИМ ЗЕЛЕНИМ ПОВРШИНАМА

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Обезбеђивање услова за одвијање безбедног и растерећеног саобраћаја, приступачности и безбедне трговине на пијацама као вид снабдевања грађана основним намирницама. Путем улагања у одржавање јавних зелених површина (паркови, кружни ток, кеј у Чуругу и сл.) остварује се допринос дефинисању насељених места као савремених изграђених целина са одговарајућом инфраструктуром, као и позитиван утицај на животну средину.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Мера обухвата извођење радова на проширењу паркинг капацитета у насељеним местима, изградњу нових паркинг простора за комерцијална возила и успостављање система електронске наплате паркинга, проширење капацитета јавних пијаца кроз одржавање и изградњу нових тезги са надстрешницама и санитарних кућица, активности уређења јавних површина у циљу унапређења квалитета живота локалног становништва као што су: садња дрвећа, изградња нових и поправка постојећих стаза-тротоара, изградња дечијих игралишта.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП “Водовод општине Жабал” и ЈКП „Чистоћа“

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 43.500.000 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Жабал, средства АПВ и РС

МЕРА 3.3.: УНАПРЕЂЕЊЕ ПОСТОЈЕЋЕГ СИСТЕМА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ЗООХИГИЈЕНЕ

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Унапређење постојећег система за обављање зоохигијене омогућиће безбедну и здраву средину за одвијање активности становништва и привреде.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Мера обухвата реализацију следећих активности: набавка возила, реконструкција азила за псе уз проширење капацитета, повећање броја запослених, изградњу дворишта, приступног пута, бунара за воду.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП „Чистоћа“

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 10.000.000 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Жабал

МЕРА 3.4.: ОБЕЗБЕЂЕЊЕ И ПРОШИРЕЊЕ СИСТЕМА ЈАВНОГ ОСВЕТЉЕЊА

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: побољшање животних услова - лакша комуникација, безбедније кретање становника.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: израда пројектно-техничке документације за проширење мреже јавног осветљења, изградња мреже јавног осветљења у насељима (стубови, нисконапонски вод, светиљке, извори светлости тј. набавка материјала и опреме и изградња).

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП „Чистоћа“

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: Општина Жабал сваке године планира део средстава за реализацију наведене мере

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Жабал, средства АПВ и РС

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4:	Унапређење енергетске ефикасности и одрживо коришћење ОИЕ са циљем заштите и побољшања квалитета животне средине	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 7 - Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све
	Подциљ	7.1. До 2030. обезбедити универзални приступ економски прихватљивим, поузданим и модерним енергетским услугама

Показатељ ЦОР	7.1.2 Удео становништва које се првенствено ослања на чиста горива и технологије
Веза – преговарачко поглавље са ЕУ	Поглавље 15 – Енергетика

Показатељ исхода 2021. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
Не постоји израђена студија о процени укупног потенцијала биомасе у подручју Општине Жабалъ.	Израђена студија о процени укупног потенцијала биомасе у подручју Општине Жабалъ која ће пружити оправданост за улагање инвестиција за отварање производних капацитета електричне и топлотне енергије
Не постоје годишње локалне промотивне кампање међу грађанима на подизању еколошке свести у области употребе обновљивих извора енергије и енергетске ефикасности, као и пружање субвенција и олакшица за коришћење ОИЕ и примене мера енергетске ефикасности, присутно је спровођење мера енергетске ефикасности у мањем обиму на јавним објектима	Годишње спровођење промотивних кампања међу грађанима на подизању еколошке свести у области употребе обновљивих извора енергије и енергетске ефикасности, као и пружање субвенција и олакшица за коришћење ОИЕ и примене мера енергетске ефикасности као и примене мера енергетске ефикасности на јавним објектима – континуирано учествовање на свим јавним позивима надлежног министарства и конкурсима расписаним од стране виших органа власти, међународних донатора и сл.
Спровођење мера енергетске ефикасности на јавним објектима присутно је у мањем обиму.	Континуирана примена мера енергетске ефикасности на јавним објектима путем учествовања на свим јавним позивима надлежног министарства и конкурсима расписаним од стране виших органа власти, међународних донатора и сл.

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

На плану енергетске ефикасности и одрживог коришћења ОИЕ и заштите и побољшања квалитета животне средине потребно је спровести мере које ће довести до значајног унапређења тренутног стања односно до постизања позитивних економских, социјалних и еколошких ефеката. Смањење потрошње енергије у јавном сектору ће непосредно довести до смањења трошкова за енергију, а повећање коришћења локалних ресурса обновљивих извора енергије ће омогућити допунске буџетске приходе тј. доћи ће до стварања економски одрживе локалне енергетике. У виду позитивних социјалних ефеката доћи ће до смањења потрошње тј. стварања допунских енергетских капацитета (тзв. потенцијал енергетске ефикасности), што ће омогућити њихову доступност већем броју корисника. Спровођењем мера енергетске ефикасности у зградама мора се достигнути прописани квалитет комуналних услуга и комфора, што ће позитивно утицати на квалитет обављања делатности. И, коначно, успостављање овог система би требало да има и позитивне еколошке ефекте, јер ће опште смањење потрошње енергије и повећање коришћења ОИЕ допринети смањењу емисије CO₂ и осталих загађујућих материја. Ради дефинисања тренутног потенцијала биомасе на територији општине потребно је урадити студију. Такође, потребно је радити на изградњи еколошке

свести грађана у области употребе обновљивих извора и енергетске ефикасности енергије путем конвенционалних начина кампање, али и путем пружања субвенција и олакшица за коришћење ОИЕ и примене мера енергетске ефикасности. Број јавних објеката на којима су примењене мере енергетске ефикасности треба континуирано повећавати.

МЕРА 4.1.: РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ И ИНТЕНЗИВНИЈЕ КОРИШЋЕЊЕ ОИЕ

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Улагањем у развој инфраструктуре и интензивније коришћење ОИЕ значајно се доприноси постизању циља у виду позитивних економских и социјалних ефеката, као и заштите и побољшања квалитета животне средине.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Мера подразумева израду студије о процени укупног потенцијала биомасе у подручју Општине Жабаљ

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабаљ

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 1.980.000 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: буџет ЈЛС, претприступни програми ЕУ, трансфери, донације, ЈПП

МЕРА 4.2.: ПОДИЗАЊЕ ЕКОЛОШКЕ СВЕСТИ У ОБЛАСТИ УПОТРЕБЕ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ И ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

Врста мере: Информативно-едукативна и подстицајна

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Улагањем у подизање еколошке свести у области употребе обновљивих извора енергије међу грађанима чини се један од првих и важнијих корака на масовљавању примене мера енергетске ефикасности, остваривања уштеда и заштите и подизања квалитета животне средине.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Мера подразумева информативно-едукативну и промотивну кампању упућену грађанима са једне стране, као и различите субвенције и олакшице за коришћење ОИЕ и примене мера енергетске ефикасности

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабаљ

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 14.840.000 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Општина Жабаљ, претприступни програми ЕУ, трансфери, донације

МЕРА 4.3.: УНАПРЕЂЕЊЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЈАВНИХ ОБЈЕКТА

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Улагањем у унапређење енергетске ефикасности јавних објеката оствариће се значајне уштеде у потрошњи енергената и трошкова потрошње, као и подизања комфора корисника објеката, али и заштите и подизања квалитета животне средине.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Мера подразумева израду пројектно-техничке документације за јавне објекте и на основу документације извођење радова енергетске санације јавних објеката.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабаљ

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: Општина Жабаљ сваке године планира део средстава за реализацију наведене мере.

Потенцијални извори финансирања мере: буџет ЈЛС, претприступни програми ЕУ, трансфери, донације

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 5:	Значајно унапређен квалитет система васпитања и образовања у општини Жабаљ до 2028. године	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све
	Подциљ	4.2. До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање
Показатељ ЦОР	4.2.2 Стопа учешћа у организованом учењу (годину дана пре званичног узраста за упис у основну школу), према полу	
Веза – преговарачко поглавље са ЕУ	Поглавље 26. Образовање и култура	

Показатељ исхода 2019./2021. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
Обухват деце јасленог узраста 15.3 % Извор верификације: ДевИнфо 2019.	Обухват деце јасленог узраста 25% Извор верификације: ДевИнфо 2028.
Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП* предшколским васпитањем и образовањем 62.3 % Извор верификације: ДевИнфо 2019.	Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП* предшколским васпитањем и образовањем „80 %“ Извор верификације: ДевИнфо 2028.
30 % проценат деце уписано у предшколску установу преко капацитета Извор верификације: Извештај ОУ 2021.	0 % проценат деце уписано у предшколску установу преко капацитета. Капацитет предшколске установе задовољава потребе за уписом Извор верификације: Извештај ОУ 2028.
Објекти основних школа и средње школе нису у задовољавајућем стању у погледу услова за рад и здраву средину за ученике и наставно особље. Неадекватни профили/ стручни смерови у средњој школи	Објекти основних и средњих школа у задовољавајућем стању, урађена кухиња у средњој школи и отворени нови профили/ стручни смерови у средњој школи у складу са потребама тржишта, реалним потребама Општине и интересовању ученика

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

У општини Жабаљ, обухват деце предшколско-припремним програмом је изнад 100%, односно 97,2% код девојчица и 105% код дечака. Што се тиче обавезног ППП-а вредности изнад 100% може да указује на похађање ППП-а деце из других општина. Према доступним статистичким подацима, може се закључити да не постоји проблем са капацитетом објеката у предшколском васпитању, имајући у виду да нису евидентирана деца која нису примљена због попуњености капацитета, што би се посматрало као да тренутно ситуација у области одговара тренутним потребама. Међутим, на радном састанку са Координационим телом за израду Плана развоја општине Жабаљ, и тематским радним групама, закључак је по питању капацитета потпуно другачији у односу на званичну статистику. **Предшколска установа „Детињство“ Жабаљ има проблем са капацитетом објеката** у која се уписују деца и постоји потреба за проширењем истог у Жабљу, Ђурђеви и Госпођинцима. Када је реч о јасленом одељењу, оно је доступно искључиво у Жабљу и Чуругу, што доста отежава пружање такве услуге за децу која не живе у тим насељеним местима, због свакодневног превоза и организације родитеља. Сви објекти ПУ су релативно добро опремењени и сваке године се ради на њиховом освежавању, опремању и одржавању како би боравак деце био што угоднији. Међутим, деца из осетљивих група која настањују рубне делове насеља често се не уписују у Предшколску

установу у узрасту до поласка у припремни предшколски програм и/или не похађају редовно због удаљености објеката од ових делова насеља.

Када је реч о основном образовању, на подручју општине Жабал постоје 4 матичне школе, без подручних одељења, што значи да свако насељено место има своју матичну основну школу. Стање школских објеката и њихова опремљеност је на релативно задовољавајућем нивоу, с тим да је у наредном периоду неопходно спровести одређене радове који се односе на реновирање објеката и санацију одређених елемената, како би се исти довели у стање одличне намене. Што се тиче средњег образовања, на подручју општине постоји једна средња школа СШ „22. октобар“ Жабал, са установљеним проблемима који се тичу стања фасаде и недостатка ћачке кухиње за наставу. Проблем који се уочава, а на који није тако једноставно утицати, тиче се недостатка одређених стручних смерова и недовољна усклађеност постојећих усмерења са потребама и интересовањем деце, због чега велики број деце са подручја средњу школу похађа у Новом Саду, Зрењанину или Бечеју.

МЕРА 5.1.: ПРОШИРЕЊЕ КАПАЦИТЕТА, ПОВЕЋАЊЕ ДОСТУПНОСТИ УСЛУГЕ И ОПРЕМАЊЕ ОБЈЕКТА ПУ „ДЕТИЊСТВО“ ЖАБАЉ

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Квалитетнији рад у групама са бројем деце у складу са Законом, квалитетнији рад васпитно-образовног кадра, већа доступност квалитетним програмима

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: за решавање проблема капацитета када је реч о услугама предшколског васпитања, потребно је: проширити јаслене капацитете одељења ПУ у Жабљу; изградити капацитете јаслених одељења ПУ у Госпођинцима и Ђурђеви Ђурђеви (у оквиру објеката основних школа или другим адекватним објектима у својини општине Жабал, адаптација постојећих објеката или проширење капацитета истих), завршити адаптацију објекта ПУ у Ђурђеви; изместити ППП групе из вртића у корист јаслених група (у Ђурђеви и Госпођинцима); обезбеђивање организованог превоза деце из рубних делова насеља до објекта ПУ.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ПУ „Детињство“ Жабал, Општина Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 83.000.000,00 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Локална самоуправа и Предшколска установа ће потенцијалне изворе финансирања тражити на конкурсима осталих нивоа власти, међународним конкурсима, учешћем у пројектима и сл. као и у Буџету општине Жабал.

МЕРА 5.2.: ПОБОШЉАЊЕ УСЛУГЕ ПРЕДШКОЛСКОГ ОБРАЗОВАЊА КРОЗ УНАПРЕЂЕЊЕ КАДРОВСКИХ И ТЕХНИЧКИХ КАПАЦИТЕТА ПУ

Врста мере: Институционално-управљачко-организациона

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Квалитетнији рад у групама са бројем деце у складу са Законом, квалитетнији рад васпитно-образовног кадра, већа доступност квалитетним програмима, проширење капацитета ПУ.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере:

Реализација мере подразумева активности стручног усавршавања кадра ПУ и запошљавање новог кадра услед проширења капацитета ПУ

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ПУ „Детињство“ Жабал, Општина Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 80.000.000,00 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Локална самоуправа и Предшколска установа ће потенцијалне изворе финансирања тражити од виших нивоа власти, међународним конкурсима, учешћем у пројектима, преко донатора и сл. , као и у буџету општине Жабал.

МЕРА 5.3.: САНАЦИЈА И ОПРЕМАЊЕ ОБЈЕКТА ОСНОВНИХ ШКОЛА

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Стварање бољих услова и адекватног амбијента за наставу

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: за спровођење мера, потребне су следеће активности: реконструкција дотрајалог тротоара испред старог дела школске зграде (улица Светог Николе); Замена постојеће металне столарије ПВЦ столаријом на новој згради Основне школе "Милош Црњански" Жабал; Замена столарије, дела подова, санација ученичких тоалета и израда изолације објекта изграђеног 1991. године; постављање бехатона око и у дворишту објекта; "пресвлачење" спортског терена у дворишту школе; комплетна реконструкција тзв "школских станова" у Основној школи "Јован Јовановић Змај" Ђурђево; ОШ „Ђура Јакшић“ Чуруг - потребно је на старом објекту реконструисати тоалете и канализацију, на новом објекту замена унутрашње столарије а у згради вртића потребна је замена електроинсталације као и поправка заштитне оgrade и изградња платоа. У дворишту школе постављање бехатона на стазе; На централном објекту је потребна потпуна реконструкција фасаде, а у радионици реконструкција фасаде изградња ћачке кухиње за наставу; потпуно опремање информатичких кабинета у СШ "22. октобар" Жабал; Изградња оgrade око спортског терена; уређење школског дворишта за ученика и дворишта за наставнике; комплетирање информатичког кабинета у Основној школи "Жарко Зрењанин" Госпођинци

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабал, Основне школе у Општини

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 120.000.000,00 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Локална самоуправа и Предшколска установа ће потенцијалне изворе финансирања тражити на конкурсима виших нивоа власти, међународним конкурсима, учешћем у пројектима, преко донатора и сл., као и у буџету општине Жабал.

МЕРА 5.4.: ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕЂЕЊЕ И ОПРЕМАЊЕ ОБЈЕКТА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Стварање бољих услова и адекватног амбијента за наставу

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Стварање бољих услова и адекватног амбијента за наставу. Обезбеђење средстава, израда пројектне документације, спровођење јавне набавке, израда уговора, изградња, реконструкција и доградња објекта школе, учионица, куповина намештаја, дидактичког материјала и опреме као и опремање дигиталних учионица. На централном објекту је потребна потпуна реконструкција фасаде, а у радионици реконструкција фасаде и изградња ћачке кухиње за наставу; потпуно опремање информатичких кабинета у СШ "22. октобар" Жабал

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Локална самоуправа Жабал и Средња школа „22. Октобар“ Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 50.000.000 динара

Потенцијални извори финансирања мере: Локална самоуправа и Средња школа „22. Октобар“ Жабал ће потенцијалне изворе финансирања тражити на конкурсима виших нивоа власти, међународним конкурсима, учешћем у пројектима, преко донатора и сл. , као и у буџету општине Жабал

МЕРА 5.5.: УСПОСТАВА СИСТЕМА СТАЛНОГ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

Врста мере: Институционално-управљачко-организациона

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Унапређивање квалитета наставног кадра, унапређење компетенција запослених у образовању, повећање квалитета наставе и учења и подршке ученицима.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Подизање компетентности запослених повећањем учешћа на акредитованим семинарима и конгресима за обуку запослених и тиме приступање систему сталног стручног усавршавања.

Институције одговорне за координацију и спровођење мере: Локална самоуправа Жабал и Средња школа „22. Октобар“ Жабал, уз услов да виши нивои власти, пре свих Покрајински секретаријат за образовање и Министарство просвете организују програме стручног усавршавања

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 2.000.000,00 динара

Потенцијонални извори финансирања мере: Локална самоуправа Жабал и Средња школа „22. Октобар“ Жабал пријавом на конкурсе виши нивои власти, међународним пројектима као и у буџету општине Жабал.

МЕРА 5.6.: УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА И КВАЛИТЕТА НАСТАВЕ И ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ, УСПОСТАВЉАЊЕ ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА

Врста мере: Обезбеђење добара и пружања услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Обезбеђење квалитетног васпитања и образовања за постизање пуног потенцијала сваког ученика; школа у својој средини треба да постане један од центара културе

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Подизање нивоа наставе и учења са циљем постизања исхода који воде ка развијању компетенција и постигнућа ученика, реафирмација школе као васпитне установе, оснаживање наставника, подршка наставницима да унапреде оцењивање у функцији учења; јачање васпитне улоге школе обогаћивањем ваннаставних садржаја и партиципација наставника и ученика у животу школе и заједнице, закључивање уговора средње школе са послодавцима који врше делатност за смерове које ученици похађају како би се успоставило дуално образовање и обављање праксе ученика, уз обавезу општине да сноси трошкове осигурања тих ученика. Даље, мера подразумева и увођење нових образовних профила у средњу школу тј. усклађивање школског програма са потребама друштвене заједнице. Континуирано праћење потреба и сарадња са локалном заједницом, верификација нових образовних профила. Мера исто тако обухвата и развој дигиталног образовања и учења тј. развој дигиталних компетенција наставника и ученика и педагошка примена дигиталних технологија у настави и учењу. Остваривање мере из тачке 1.1 капитална улагања и опремање као и тачке 1.2 стручно усавршавање запослених, јачање капацитета школе увођењем националне обуке за примену инструмената у процесу самовредновања дигиталних капацитета школе.

Институције одговорне за координацију и спровођење мере: Локална самоуправа Жабал одговорна за координацију, као и за финансијску и техничку подршку средњој школи; Средња школа „22. Октобар“ Жабал одговорна за стручност, активан приступ и иницијативе при изради програма у вези са реализацијом мере и одабир послодаваца; послодавци са којима закључи уговор за реализацију стручне праксе у складу са законом и правилима струке

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 5.000.000,00 РСД

Потенцијонални извори финансирања мере: Локална самоуправа Жабал и Средња школа „22. Октобар“ Жабал пријавом на конкурсе виши нивои власти, међународним пројектима (за израду програма за реализацију мере и ангажовање експерата из предметни области) као и у буџету општине Жабал (осигурање ученика на пракси код послодаваца)

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 6:	Значајно унапређен квалитет живота кроз обезбеђивање различитих социјалних услуга доступних становницима општине Жабал	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 1 – Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима
	Подциљ	Подциљ 1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до краја 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих.
Показатељ ЦОР	Модификован 1.3.1. Удео становника обухваћених системима социјалне заштите	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 19. Социјална политика и запошљавање	

Показатељ исхода 2021. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљани)
ЦСР пружа услугу социјалне заштите – Дневни боравак за децу са сметњама у развоју	ЦСР у својству лиценцираног пружаоца услуге пружа услугу – Дневни боравак за децу са сметњама у развоју
Не постоји установа социјалне заштите која пружа услугу смештаја у прихватилиште на територији општине	Постојање уговора о збрињавању особа која имају потребу за услугом смештаја у прихватилиште са лиценцираним пружаоцем услуге
Не пружа се услуга личног пратиоца путем лиценциране установе	Постојање уговора о пружању услуге личног пратиоца са лиценцираном установом/организацијом
Не пружају се саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге социјалне заштите за брак и породицу и за децу са проблемом у понашању	Постојање уговора о пружању саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге социјалне заштите за брак и породицу и за децу са проблемом у понашању
Удружење грађана "Алтруист" и поред чињенице да поседује лиценцу за пружање услуге дневног боравака за младе са сметњама у развоју тренутно ту услугу не пружа	Услуга дневног боравака за младе са сметњама у развоју се пружа

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Према подацима о услугама социјалне заштите у надлежности ЈЛС, у општини Жабал је током посматраног периода пружена следећа услуга - Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом. Број корисника социјалне заштите на евиденцији ЦСР као проценат укупног броја становника износи 11,82%, што је већи обухват у поређењу са Републиком Србијом и нижи у поређењу области. Обухват корисника новчане социјалне помоћи у 2019. години је такође релативно висок и износи 6 %, посматрајући га у односу на просек са Републиком Србијом и Јужнобачким округом, где је показатељ далеко нижи: 3,1%, односно 2,5%. Анализирајући тренутне капацитете и потребе на подручју када је реч о услугама социјалне заштите, установили су се одређени недостаци које је неопходно узети у обзир у наредном периоду приликом планирања и издвајања буџета за ову област. Наиме, када је реч о увођењу нових услуга, услуга личног пратиоца је неопходна, међутим као проблем се констатује чињеница да на територији општине Жабал не постоји лиценцирани пружалац те услуге. Такође, на територији општине Жабал не постоје ни лиценцирани пружаоци услуге Дневног боравака за децу са сметњама у развоју (лиценцирање

установе са територије Жабалъ у току), нити лиценцирана установа за смештај лица у прихватилиште, док се услуга саветовалишта врши повремено од стране удружења грађана по добијању средстава из пројеката. Увођење наведених услуга у систем социјалне заштите општине Жабалъ знатно ће подстаћи социјалну укљученост маргинализованих група и позитивно одразити на њихов квалитет живота.

МЕРА 6.1.: УВОЂЕЊЕ НОВИХ СОЦИЈАЛНИХ УСЛУГА

Врста мере: Обезбеђење добара и пружања услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Реализацијом мере обезбедиће се доступност услуга корисницима који за истим имају потребе и позитивно деловати на њихову укљученост у заједницу.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере

Мера обухвата следеће активности:

- Пружање услуге личног пратиоца – закључивање уговора са лиценцираним пружаоцем услуге лични пратилац или пружање наведене услуге као активност услуге дневни боравак за децу са сметњама у развоју
- Лиценцирање услуге дневни боравак за децу са сметњама у развоју
- Потписивање уговора или споразума о сарадњи са лиценцираном установом за пружање услуге прихватилишта
- Пружање материјалне подршке путем пројеката удружењима која пружају услуге саветовалишта за брак и породицу, и малолетне починиоце кривичних дела
- Пружање материјалне подршке удружењима са територије општине која су лиценцирана за пружање услуга социјалне заштите

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабалъ и Центар за социјални рад

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 10.000.000,00 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Ови процеси и услуге су континуирани, а поред средстава из буџета општине Жабалъ, нужно укључује и финансирање кроз пројектне активности виших нивоа власти

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 7:	Значајно унапређен квалитет пружања услуга у области културе у општини Жабалъ до 2028. године	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 11 – Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим
	Подциљ	Подциљ 11.4 Појачати напоре да се заштити и обезбеди светска културна и природна баштина
Показатељ ЦОР	11.4.1 Укупни расходи (јавни и приватни) по глави становника за очување, заштиту и конзервацију целокупне културне и природне баштине, по врстама баштине (културна, природна, мешовита, и означена као центар светске баштине), ниво управљана (национални, регионални и локални/општински), по врсти расхода (оперативни/инвестициони трошкови) и по врсти приватног финансирања (донације у натури, приватни непрофитни сектор или спонзорство)	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 26. Образовање и култура	

Показатељ исхода 2018-2020. (базни)	Показатељ исхода 2022-2024. (циљани)
Издавања из буџета Општине за област културе (просек 2018-2020.) је око 5.50 % <u>Извор податка:</u> финансијски извештаји Општине	Издавања из буџета Општине за област културе (просек 2022 - 2024.) је 36 милиона динара <u>Извор верификације:</u> финансијски извештаји Општине
Проценат грађана који користе културна добра и учествују у културним садржајима 8% <u>Извор податка:</u> месечни и годишњи извештаји, редона дневна статистика библиотеке и музеја	Проценат грађана који користе културна добра и учествују у културним садржајима 10% <u>Извор податка:</u> месечни и годишњи извештаји, редона дневна статистика библиотеке и музеја
Проценат деце и омладине који посећују фестивале и друге манифестације или у њима учествују 10% <u>Извор податка:</u> месечни и годишњи извештаји, редона дневна статистика библиотеке и музеја	Проценат деце и омладине који посећују фестивале и друге манифестације или у њима учествују 15% <u>Извор податка:</u> месечни и годишњи извештаји, редона дневна статистика библиотеке и музеја
Учесталост укупних манифестација у области културе и научних конференција 10% <u>Извор податка:</u> месечни и годишњи извештаји, редона дневна статистика библиотеке и музеја	Учесталост укупних манифестација у области културе и научних конференција 40% <u>Извор податка:</u> месечни и годишњи извештаји, редона дневна статистика библиотеке и музеја

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Културно наслеђе општине Жабаљ је изузетно богато. На подручју општине Жабаљ заступљене су различите области културног стваралаштва: фолклорно и народно стваралаштво, ликовно и драмско стваралаштво, филм и фотографија, књижевно стваралаштво и сл. Веома је битно напоменути да се на територији општине Жабаљ одржава Међународни етно фестивал „Пауново перо“ и то у Госпођинцима, још од 1997. године. Такође, постоји велики број културно-уметничких друштава, који својим постојањем и радом чувају и негују традицију, како Срба, тако и осталих народа који живе на подручју Општине. Потребно је уложити у образовање и креирање нових културних садржаја и дешавања, чиме би се значајно унапредио квалитет слободног времена свих становника на подручју. Уз то, боље оглашавање и промоција свих културних садржаја од стране ТО је очекивана у наредном периоду. Проблем за којим се суочавају културне установе на подручју општине Жабаљ јесте недостатак техничког особља односно квалификованог и обученог, који би својим знањем и вештинама подigli квалитет пружених услуга.

У општини Жабаљ делују следеће културне установе: Општинска народна библиотека “Вељко Петровић” Жабаљ и Завичајна збирка Жабаљ. Почетком 1962. године основана је народна библиотека у Жабљу, као матична библиотека. Данас је то установа која задовољава потребе својих корисника, заједно са књижницама и читаоницама у Жабљу, Чуругу, Ђурђеви и Госпођинцима и фондом од око 60.000 књига. Завичајна збирка Жабаљ основана је 1964. године, са циљем да се прикупи и јавности представи етнологија и историја са подручја општине Жабаљ. Данас о збирци брине Општинска народна библиотека „Вељко Петровић“ Жабаљ. Што се тиче културно историјских споменика и знаменитости, на територији Општине постоји њих неколико. У знак

сећања на жртве рације урађен је споменик у виду цвета локвања на Црној ћуприји, затим споменик жртвама рације на трећој рампи у Чуругу и споменик у центру Ђурђевог. На Тиси постоји споменик борцима Првог шајкашког партизанског одреда. У центру Жабља подигнут је споменик слободи. Постоји више спомен плоча у свим насељеним местима. Спомен плоча и биста Јована Туцакова испред Дома здравља у Чуругу, као и спомен плоча др Лазара Пачуа. На територији општине Жабља постоји потреба унапређења инфраструктуре у области културе, у смислу реализације капиталних пројеката којима ће се уредити неки од објеката

МЕРА 7.1.: Капитално улагање у објекте културе, развој инфраструктуре и нових садржаја зарад подизања културног и туристичког потенцијала

Врста мере: Обезбеђење добара и пружања услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља:

Мера даје допринос унапређењу развоја културе и повећању учешћа становништва у коришћењу културних добара и културних садржаја, већи проценат учешћа младих у фестивалима и другим манифестацијама и генерално већа учесталост манифестација кроз стварање бољих услова и адекватног амбијента за презентацију културе корисницима услуга.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере:

Реализација мере подразумева спровођење различитих активности, имплементацију капиталних пројеката, као и активирање нових садржаја у области културе. Капитални пројекти чија се реализацију планира су:

- Уређење дворишног библиотечног простора (промена бехатона, изливање бетонских стази), проширење библиотечног простора (текуће поправке и одражавање простора) и опремање објеката културе (опремање потребним полицама, намештајем као и нове електро инсталације) и
- Ревитализација непокретних културних добара- активности на адаптацији споменика културе и то: Солдатовић споменик- комплетна реконструкција и оградивање, партнерно уређење споменика „црна ћуприја“.

Горенаведене капиталне пројекте прати унапређење културних садржаја и то кроз активности

- Организовање осавремењених културних садржаја за све узрасте , што подразумева позоришне представе, биоскопске пројекције, креативне радионице и др.
- Дигитализацију културних добара и културног наслеђа;
- спровођење редовних позоришних, кинематографских, музичких дешавања у складу са планом рада и месечним оперативним плановима.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општинска народна библиотека „Вељко Петровић“ Жабља, Општинска управа Жабља, Туристичка организација општине Жабља, организације цивилног друштва.

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 20.000.000,00 динара (израђена пројектно-техничка документација).

Потенцијални извори финансирања мере:

Буџет ЈЛС, виши нивои власти и пројекти и програми међународне, регионалне и прекограничне сарадње.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 8:	Унапређени спортско-рекреативни садржаји и боља искоришћеност доступних ресурса за развој спорта у општини Жабља до 2028. године	
Веза са документима јавних политика	Циљ	Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

	Подциљ	11.1. До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама
--	--------	--

Показатељ исхода 2021. (базни)	Показатељ исхода 2022-2024. (циљани)
Издавања из буџета Општине за област спорта (просек 2018-2020.) је око 2.39 % недостаје	Издавања из буџета Општине за област спорта (просек 2022-2024) је 2.50%
Број спортских такмичења и програма: 36 Извор података : Спортски савез ОЖ,ЈУ „ Спортски објекти“,основне и средње школе	Број спортских такмичења и програма : 45
Број спортских стручњака : 19 Извор података : Спортски савез ОЖ,ЈУ „ Спортски објекти“,основне и средње школе	Број спортских стручњака : 25
Број спортских актива : 0	Број спортских актива : 2
Број деце и омладине која користе спортски садржај (клубови, школице спорта и рекреација): 1400 Извор података : Спортски савез ОЖ,ЈУ „ Спортски објекти“,основне и средње школе	Број деце и омладине која користе спортски садржај (клубови, школице спорта и рекреација): 2000
Број деце и омладине школски и универзитетски спорт : 100 Извор података : Спортски савез ОЖ,ЈУ „ Спортски објекти“,основне и средње школе	Број деце и омладине школски и универзитетски спорт : 200
Број рекреативаца и учесника масовног спорта укључујући стара лица(разни турнири) : 200 Извор података : Спортски савез ОЖ,ЈУ „ Спортски објекти“,основне и средње школе	Број рекреативаца и учесника масовног спорта укључујући стара лица(разни турнири) : 400
Број особа са инвалидитетом у спортским активностима : 35 Извор података : Спортски савез ОЖ,ЈУ „ Спортски објекти“,основне и средње школе	Број особа са инвалидитетом у спортским активностима : 50
Број жена које се баве спортским активностима : 150 Извор података : Спортски савез ОЖ,ЈУ „ Спортски објекти“,основне и средње школе	Број жена које се баве спортским активностима : 350

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Кључни проблем у области спорта је недовољно учешће свих категорија становништва у спортским активности, а посебно женске популације, као и недовољан број спортских стручњака са територије општине Жабал. Циљ у овом планираном периоду је да се увећа број становника који се баве спортом у свим видовима и да се обучи већи број спортских стручњака са територије општине Жабљ, како би се ангажовали у спортским организацијама. Поред ових активности, планира се реализација и неколико капиталних пројеката у делу изградње спортских објеката.

МЕРА 8.1. УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ПРУЖАЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ УСЛУГА У ОБЛАСТИ СПОРТА

Врста мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља:

Да се унапреди стручни рад у спорту и да се квалитет рада организација у области спорта битно унапреди, првенствено кроз повећање броја стручно школованих и стручно оспособљених спортских стручњака и стручњака у спорту;

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере

Мера подразумева следеће активности:

- Формирање актива наставника и професора физичког васпитања и здравственог осигурања (спровођење школских спортских програма и такмичења, развој предшколског и школског спорта, усмерени спорт),
- Подстицање и стварање услова за унапређење спортске рекреације, посебно организовати спортску рекреацију за децу, омладину жене и особе са инвалидитетом
- Едукација и информисање становништва, спортиста и осталих учесника у систему спорта о питањима битним за одговарајуће бављење спортом
- Унапређивање рада спортских организација, територијалног спортског савеза и стручно оспособљавање и усавршавање спортских стручњака са територије општине Жабал

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабал, Спортски савез општине Жабал, Удружење Спорт за све општине Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 6.000.000,00 РСД

Потенцијални извори финансирања мере: Локална самоуправа Жабал, Спортски савез општине Жабал, Удружење Спорт за све општине Жабал

МЕРА 8.2. КРЕИРАЊЕ НОВИХ СПОРТСКИХ САДРЖАЈА

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља

Креирањем нових садржаја, који прате меру изградње спорске инфраструктуре, доприноси се повећању броја становника који се баве спортом.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: мера подразумева реализацију неколико нових пројеката који би имали директан утицај на повећање број становника који се бави спортом. Пројекти који ће бити реализовани у планском периоду су: „Спорт у школе бесплатно“, „Усмерени спорт“, „Раднички спорт“ и рекреативни садржаји за становништво општине Жабал који ће допринети здравијем, квалитетнијем и бољем начину живота.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере:

Локална самоуправа Жабал, Спортски савез општине Жабал, Удружење Спорт за све општине Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 6.000.000,00

Потенцијални извори финансирања мере:

Локална самоуправа Жабал, Спортски савез општине Жабал, Удружење Спорт за све општине Жабал

МЕРА 8.3. УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Допринос мере остваривању приоритетног циља:

Многи спортски објекти на територији Општине налазе се у веома лошем стању. Из наведеног разлога, а у циљу достизања приоритетног циља, потребна је ревитализација постојећих и изградња нових спортских објеката.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере

Активности за реализацију мере обухватају капиталне инвестиције у спортску инфраструктуру и то:

- изградња спортске хале у Чуругу – радови се налазе у фази грубих радова (зидарски радови завршени, хала је под кровом, изграђене трибине) – потребно је реализовати завршне

радове – браварске,електромонтерске,водоводне,опремање просторија и постављање подлоге. Фаза: израђена пројектно-техничка документација

- изградња отвореног базена – идејна фаза
- изградња и опремање отворених вежбалишта
- изградња клизалишта на отвореном – идејна фаза

Институција одговорна за координацију и спровођење мере:

Локална самоуправа Жабал, Спортски савез општине Жабал, Удружење Спорт за све општине Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 750.000,000,00 динара

Потенцијални извори финансирања мере: Локална самоуправа Жабал, Спортски савез општине Жабал, Удружење Спорт за све општине Жабал, покрајински и републички фондови

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 9:	Створени бољи услови за повећање запослености грађана у општини Жабал	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све
	Подциљ	8.5. До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке могућности 8.6. До 2030. битно смањити удео младих који који нису запослени нити у процесу образовања или обуке
Показатељ ЦОР	Модификован 8.5.1 Просечна зарада запослених 8.6.1 Удео младих (старости 15-24 године) који нису обухваћени образовањем, запосленошћу или обуком	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	19. Социјална политика и запошљавање	

Показатељ исхода 2019/2020. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљани)
Број заједничких пројеката и иницијатива које се спроводе у сарадњи приватног и јавног сектора 1 Извор: Општина Жабал - интерна евиденција	Број заједничких пројеката и иницијатива које се спроводе у сарадњи приватног и јавног сектора 3 Извор: Општина Жабал - интерна евиденција
Број примљених писама о намерама за улагање 2 Извор: Општина Жабал - интерна евиденција	Број примљених писама о намерама за улагање 3 Извор: Општина Жабал - интерна евиденција
Број организованих обука и програма доквалификације и преквалификације незапослених лица 3 Извор: Општина Жабал – интерна евиденција	Број организованих обука и програма доквалификације и преквалификације незапослених лица 6 Извор: Општина Жабал – интерна евиденција
План којим се унапређује положај младих: 1 (за период 2014-2019) Извор: Општина Жабал	План којим се унапређује положај младих: 1 (за период 2023-2028.) Извор: Општина Жабал
Стопа запослености 20.8 % Извор: Аналитички сервис ЈЛС (РЗС, 2019.)	Стопа запослености 25% Извор верификације: Аналитички сервис ЈЛС
Удео младих од укупног број незапослених је	Удео младих од укупног број незапослених је

15,8% Извор: Аналитички сервис ЈЛС (РЗС, 2019.)	13% Извор: Аналитички сервис ЈЛС
Удео неквалификованих у категорији незапослених 44.5 % Извор: АПР (2020.)	Удео неквалификованих у категорији незапослених 40 % Извор верификације: НСЗ

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

На територији општине Жабал, просечне нето зараде су нешто ниже од општина са којима су упоређиване, али близу просека, а значајније ниже од просека области и Републике Србије. **Стопа незапослености** у 2019. на територији општине Жабал је **29,08%**⁷. Удео незапослених жена од укупног број незапослених је 53,3%. **Удео младих од укупног број незапослених је 15,8%**. Из горе презентованих закључака, јасно је да **велики део (чак 44,5%) незапослених је у категорији неквалификованих**, док је заједно са онима који су полуквалификовани (приучени) и неквалификовани с нижом стручном спремом то 45,8%. У поређењу са Републиком Србијом (33,6% у 2019.) и јужнобачком области (31,9%, 2019.) удео незапослених без квалификација је изузетно висок. Међутим, поредећи са одабраним општинама, може се рећи да се Жабал налази у просеку. Карактеристика незапослености у општини Жабал је висок проценат дугорочно незапослених лица, као и веома мала изражена потреба за запошљавањем (лица на евиденцији НСЗ), која са годинама стагнира, или може се рећи и опада. **Вођење активније политике запошљавања** у Општини се према томе намеће као императив у области економског развоја. **Издавања из локалног буџета за локални економски развој (програм 3) износе у просеку 0,2% од укупног буџета општине**, што је значајно испод просека⁸ (1,23% у 2021. години), што директно указује на то да је потребно обезбедити веће финансирање за област у наредном периоду, уколико се настоји подстицање развоја и унапређење пословног и привредног амбијента подручја. Као веома важан проблем јавља се и неповољна ситуација у којој послује радна зона Општине, услед недефинисаних власничких односа, што тренутно представља највећу препреку за привлачање нових инвеститора.

МЕРА 9.1. ВОЂЕЊЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА И ПРУЖАЊЕ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ СУБЈЕКТИМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ

Врста мере: Подстицајна

Допринос мере остваривању приоритетног циља:

Мера обухвата разне финансијске и нефинансијске подстицаје с циљем повећања запослености а тиме и повећања квалитета живота становника општине. Ова мера са једне стране треба да обезбеди незапосленима повећане могућности за запослењем и послодавцима подмирење потреба за радном снагом одређених квалификација са друге стране.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере

За реализацију ове мере потребно је организовање и подстицање програма активности запошљавања, обука и стручног усавршавања. Кроз квалификацију, преквалификацију, доквалификацију и обуке, незапослени треба да стекну нове вештине и знања захваљујући којима ће лакше наћи посао. Мера треба да обухвати образовање и оспособљавање одраслих, подстицаје за запошљавање, подржано запошљавање, подстицаје за предузетништво и слично.

Активности које је потребно спровести у периоду 2022-2028. године за реализацију мере су:

- унапређење привредног амбијента кроз стварање и промовисање пословне климе,
- успостављање базе података пословних субјеката,
- унапредити привредни амбијент кроз приватно-јавни дијалог,
- попис пословне имовине,

⁷ Однос броја незапослених и збира броја запослених и незапослених лица (подаци: Аналитички сервис ЈЛС)

⁸ СКГО је израдио за 2021. буџетску годину просек на основу узорка од 20 ЈЛС на територији РС

- унапређење положаја незапослених лица на локалном тржишту рада кроз различите мере активне политике запошљавања,

- подршка мерама активне политике запошљавања у сарадњи са НСЗ (организовање и подстицање активности доквалификације и преквалификације радника које се спроводе у сарадњи са НСЗ, са акцентом на теже запошљивим групама, пре свега малдих, а у складу са потребама тржишта рада.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина, Национална служба за запошљавање, послодавци, Канцеларија за младе

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: Општина Жабаљ сваке године планира део средстава за реализацију наведене мере

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет ЈЛС, трансфери, донације

МЕРА 9.2. ИЗГРАДЊА И ОПРЕМАЊЕ РАДНИХ ЗОНА

Врста мере: Обезбеђивање добара и услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Кроз отварање нових производних и складишних погона повећава се број запослених лица различитог степена образовања на територији општине, а самим тим долази и до повећања удела запослених жена у радно запосленом становништву те до повећања прихода домаћинстава.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере:

За реализацију ове мере радиће се на комуналном опремању локација (радне зоне и друге локације), изградњи комуналне инфраструктуре, изради пројектно-техничке документације и низа других мера како би се обезбедила повољна клима за реализацију природних инвестиција.

Активности које је потребно спровести за реализацију мере:

- упућивање иницијативе за измену законодавне регулативе како би се решила неповољна ситуације у којој послује радна зона услед недефинисаних власничких односа (Југоисточна радна зона у Жабљу) кроз упућивање иницијативе за измену законске регулативе,

- израда просторно планске и пројектно-техничке документације за изградњу комуналне инфраструктуре за потребе радне зоне (саобраћајна мрежа, водовод, канализација),

- изградња комуналне инфраструктуре (потребно израдити пројектно-техничку документацију у циљу дефинисања потребне комуналне инфраструктуре и вредности капиталне инвестиције)

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабаљ, јавна комунална предузећа

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: Општина Жабаљ сваке године планира део средстава за реализацију наведене мере

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет ЈЛС, претприступни програми ЕУ, трансфери, донације, ЈПП

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 10:	Успостављање механизма за подршку развоју пољопривреде и руралном развоју	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	2. Окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду
	Подциљ	2.4. до 2030. обезбедити одрживе системе за производњу хране и применити отпорне пољопривредне праксе за повећање продуктивности и производње, које помажу у одржавању екосистема, које јачају капацитет за прилагођавање климатским променама, екстремним временским условима, сушама, поплавама и осталим катастрофама, и које прогресивно побољшавају квалитет земљишта и тла

	2а. Повећати инвестирање, укључујући кроз побољшану међународну сарадњу, у руралну инфраструктуру, пољопривредна истраживања и саветодавне услуге, развој технологије и банака биљног и сточног генетског материјала како би се унапредили пољопривредни производни капацитети у земљама у развоју, а посебно у најмање развијенијим земљама 2.3. До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде
Показатељ ЦОР	2.4.1. Удео пољопривредног земљишта под продуктивном и одрживом пољопривредном делатношћу 2.а.2 Укупни званични токови средстава (званична развојна помоћ плус остали званични токови) у сектор пољопривреде Модиф. 2.3.2. Просечни приход малих произвођача хране
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	11. Пољопривреда и рурални развој

Показатељ исхода 2020/2021. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљани)
Број пољопривредних газдинстава која користе општинске субвенције (2021)- 63 Извор: Општина Жабал – интерна евиденција	Број пољопривредних газдинстава која користе општинске субвенције 70 Извор: Општина Жабал- интерна евиденција
2,86% просечни (2018-2020) расходи ЈЛС у програму пољопривреде и руралног развоја (РСД) Извор: завршни рачуни Општине	3 % просечни (2022-2028) расходи ЈЛС у програму пољопривреде и руралног развоја (РСД) Извор: завршни рачун Општине
Број пољопривредних газдинстава који у току године користе више од 30.000 динара из буџета општине Жабал (2021) – 47 пољоп.газдинстава Извор: Општина Жабал	Број пољопривредних газдинстава који у току године користе више од 30.000 динара – 55 пољоп. газдинстава Извор: Општина Жабал
Годишња рехабилитација атарских путева у дужини од 300м Извор: Општина Жабал	Годишња рехабилитација атарских путева у дужини од 600м Извор: Општина Жабал

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Општина Жабал пољопривреду сматра веома значајним развојним сектором, у прилог чему **говоре издвајања из локалног буџета за пољопривреду и рурални развој (програм 5) која износе у просеку 2,86% од укупног буџета општине**, што је значајно изнад просека. Општина Жабал располаже атарским путевима различитог хијерархијског нивоа и у функцији су остваривања везе насеља са сировинским залеђем и другим садржајима у атару. Ови путеви су углавном са земљаним коловозом и већи део године нису проходни. Да би се задовољила савремена аграрна производња они се морају модернизовати. Глобално гледано, пољопривреда представља један од највећих загађивача због прекомерне и неодговорне употребе пестицида, минералних ђубрива и деградације

тако да је једна од већих потреба да се створе услови за развој органске производње да би се смањило загађење животне средине, повећало здравље тла, биљака, животиња и планете у целини. Због водних потенцијала река Тисе и Јегричке потребно је повећати површине под системима за наводњавање и обезбедити електрификацију поља како би се обезбедила доступност воде за наводњавање пољопривредних култура.

МЕРА 10.1.: УНАПРЕЂЕЊЕ РАЗВОЈА СВИХ СЕКТОРА ПОЉОПРИВРЕДЕ И ПОДРШКА БОЉЕМ ПЛАСМАНУ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

Врста мере: Подстицајна и информативно-едукативна

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Мера подразумева успостављање механизма који ће кроз бројне активности пружити подршку развоју пољопривреде и руралног развоја. Мера се реализује кроз годишњи Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере:

Активности које се планирају до 2028. године, а циљу реализације наведене мере и остварења постављеног циља су:

- израда и реализација Програма развоја пољопривреде уз сагледавање могућности за обезбеђивање пољопривредног земљишта које би се прилагодило потребама обављања пољопривредне производње,
- стварање услова за развој и унапређење органске и интегралне пољопривредне производње,
- подршка иновативности у пољопривреди,
- континуирана едукација и информисање пољопривредних произвођача о заштити биља, о стандардима и прописима у производњи здраве и органске хране, о ЕУ стандардима и регулативама у пољопривредној производњи и производњи хране,
- диверзификација руралне економије и унапређење квалитета живота у руралним подручјима,
- унапређење пласмана пољопривредних производа,
- подстицање успостављања система за наводњавање пољопривредних површина,
- брендирање и промоција пољопривредних и прехранбених производа са територије општине Жабал,
- посете пољопривредним сајмовима и манифестацијама у РС и иностранству.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: Општина Жабал сваке године планира део средстава за реализацију наведене мере

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет ЈЛС, претприступни програми ЕУ, трансфери, донације

МЕРА 10.2.: КАПИТАЛНИ ПРОЈЕКТИ У ЦИЉУ ПОДИЗАЊА КАПАЦИТЕТА ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ

Врста мере: Обезбеђивање добара и услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Мера подразумева имплементацију капиталних пројеката који могу дати допринос повећању капацитета пољопривредне производње на територији ОПштине

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере:

Активности које се планирају до 2028. године, а у циљу реализације наведене мере и остварења постављеног циља је припрема и реализација следећих капиталних пројеката:

- електрификација поља
- успостављања система за наводњавање пољопривредних површина
- уређење атарских путева

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабал

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: Општина Жабаљ сваке године планира део средстава за реализацију наведене мере

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет ЈЛС, претприступни програми ЕУ, трансфери виших нивоа власти

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 11:	Унапређен амбијент за развој туризма у општини Жабаљ	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све
	Подциљ	8.9. До краја 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе
Показатељ ЦОР	8.9.1 Директан БДП из туризма као у део у укупном БДП-у и у стопи раста Модификован 8.9.2 Удео радних места у туризму у укупном броју запослених у ЈЛС Модификован 11.4.1 Укупни расходи локалног буџета по глави становника за очување, заштиту и конзервацију целокупне културне и природне баштине и расходи локалног буџета за туризам на годишњем нивоу (% укупног буџета) Модификован 12.b.1 Број локалних документа јавне политике у области одрживог туризма са договореним алатима за праћење и евалуацију	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 20 - Предузетништво и индустријска политика	

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Општина Жабаљ са изузетним природним ресурсима и повољним географским положајем (Нови Сад 25 км, Београд 80 км, Зрењанин 35 км), могла би да, као додатну делатност, развије туризам. Према економским показатељима, туристичка активност у претходном периоду није имала значајније учешће у развоју Општине, иако располаже са значајним ресурсима као што су: Парк природе "Стара Тиса", Парк природе "Јегричка", Рибњак "Јегричка", Еко оаза "Моникин салаш", Тематска рута "Пут сира и меда", Голф Центар (потенцијал да постане први терен са 18 рупа у Србији), Рођина ветрењача итд. **Када је реч о издвајању из локалног буџета за развој туризма (програм 4), исти износи у просеку 1.12% од укупног буџета Општине, што је изнад просека (0,72%) и указује да општина Жабаљ туризам сматра значајно развојним сектором. Од недостатака су уочени недовољна промоција постојеће туристичке понуде и локалитета, уз потребу за потенцијалним креирањем нових туристичких пакета и садржаја. Осим тога, проблем категоризације и регистрације смештаја онемогућује даље развијање као туристички атрактивне дестинације. „Инфо центра“ је формиран и треба да се упосли, како би се свакодневно пружале информације свим заинтересованим странама. Центар се стога препознаје као кључан актер када је реч о развоју сектора туризма.**

Показатељ исхода (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљани)
--------------------------	---------------------------------

• Удео запослених у сектору услуга смештаја и исхране, као % укупног броја запослених: 3% (базна година: просек 2018-2022.) Извор: Аналитички сервис ЈЛС • издвајања за туризам из локалног буџета – 1.12% (просек 2018 – 2020.) Извор: Завршни рачуни Општине • На локалном нивоу не постоји документ јавне политике за област туризма	• Удео запослених у сектору услуга смештаја и исхране, као % укупног броја запослених: 5% Извор верификације: Аналитички сервис ЈЛС • издвајања за туризам из локалног буџета – 2% (просек 2022 – 2028.) Извор: Завршни рачуни Општине • Програм развоја туризма општине Жабалъ усвојен
---	---

МЕРА 11.1.: СТВАРАЊЕ УСЛОВА ЗА ПОВЕЋАЊЕ СМЕШТАЈНИХ КАПАЦИТЕТА – ИЗГРАДЊА/ РЕКОНСТРУКЦИЈА ОБЈЕКТА И КАТЕГОРИЗАЦИЈА

Врста мере: Подстицајна, информативно-едукативна

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Мера може дати допринос унапређењу развоја туриза и повећању прихода од истог, али уз друге активности у оквиру предложеног циља. Мера повећања смештајних капацитета ствара основ за развој туризма, али не мора дати директан допринос достизању постављених показатеља, због чега ће се, кроз другу меру, акценат ставити на различите промотивне и друге алате активирања туристичких ресурса.

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: За реализацију мере биће предузете различите мере подршке, промоција, пружање стручне и техничке помоћи приликом пријаве категоризације, обуке на тему е-туриста и др. Мера треба да доведе до повећања броја, пре свега категоризованих лежајева, и тиме до стварања материјалне основе неопходне за туристички развој, повећање прихода од туризма, као и повећање броја запослених у сектору.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Жабалъ и Туристичка организација

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 500.000 – 5.000.000 динара

Потенцијални извори финансирања мере: Општина Жабалъ, Покрајински секретаријат за пољопривреду, Покрајински секретаријат за привреду и туризам

МЕРА 11.2.: ПРОМОЦИЈА ТУРИСТИЧКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА ОПШТИНЕ

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Промоција даје директан допринос остварењу циља

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере: Реализација мере подразумева спровођење различитих активности, као што су:

- Креирање нових туристичких понуда и пакета у складу са туристичком тражњом;
- Промоција туристике понуде промоција путем друштвених мрежа, ВЕБ портала, продаја туристичких производа онлајн; промоција на манифестацијама/ сајмовима уз непосредне анимације посетилаца и дегустације типичних производа, студијске и инфо туре за медије и туристичку привреду, рекламне поруке у електронским и штампаним медијима;
- Креирање нове микро туристичких регија са суседним општинама - ради лакшег позиционирања на туристичком тржишту, стварању ширег спектра туристичких услуга на једном простору, као и заједничке промоције – уз потписивање протокола о сарадњи.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Туристичка организација општине Жабалъ

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 3.000.000,00 динара годишње

Потенцијални извори финансирања мере: Туристичка организација (Општина Жабалј)

МЕРА 11.3.: УНАПРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља: Унапређење туристичке понуде Општине

Опис мере и активности које је потребно спровести за реализацију мере

Реализација мере подразумева имплементацију неколико капиталних пројеката:

- Отварање „Инфо центра“ у Чуругу (отвара се на почетку летње сезоне 2022)
- Уређивање обала парковима природе, израда пројеката и изградња спортских и других туристичко - угоститељских објеката и садржаја (веслачка стаза, спортски терени, смештајни објекти, ресторани...)

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: општина Жабалј, Туристичка организација општине Жабалј, Веслачки клуб, голф центар

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 2.500.000,00 – 20.000.000,00 динара

Потенцијални извори финансирања мере: општина Жабалј, Туристичка организација општине Жабалј, приватни сектор, средства од других нивоа власти – Покрајина и Република, ЕУ средства

ХОРИЗОНТАЛНА ТЕМА

„Примена принципа доброг управљања у локалној заједници“

Примена принципа доброг управљања (добро управљање-engl. good governance/добра управа- engl. good administration) представља хоризонталну тему у оквиру плана развоја узимајући у обзир да концепт доброг управљања представља одговорност локалне власти у одговарању на потребе грађана и грађанки, и описује начин на који локална власт обавља јавне послове и управља јавним ресурсима. Посматрајући добро управљање у контексту планирања локалног развоја, јасно је да она представља хоризонталну тему која се прожима кроз све области и приоритетне циљеве. Ово значи да ће локална власт у имплементацији дефинисаних мера водити рачуна о начелима доброг управљања.

Општина Жабалј указује на добро управљање као хоризонталну тему у оквиру плана развоја усклађујући се тиме са међународним стандардима. Ови стандарди дефинисале су УН, ЕУ, ОЕЦД, Савет Европе (Миленијумска декларација, Стратегија Савета Европе, Европска повеља о локалној самоуправи и др.). Принципи доброг управљања инкорпорирани су и у националне стратегије Републике Србије. Како је кроз целокупан План развоја општине Жабалј приказан допринос овог развојног документа глобалним циљевима одрживог развоја (ЦОР), на исти начин ћемо посматрати и хоризонталну тему која се односи на добро управљање. Миленијумске циљеве заменило је 17 глобалних циљева одрживог развоја (ЦОР-Агенда 2030), дефинисаних 2015. године, а постизање циљева одрживог развоја подразумева партнерство влада, приватног сектора, цивилног друштва и грађана како би се будућим генерацијама обезбедило боље животно окружење. Посматрајући Агенду 2030 у контексту доброг управљања на локалном нивоу, већина принципа садржана је у **циљу 16** - Мир, правда и снажне институције: Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима. Такође, принципи доброг управљања садржани су и у оквиру **циља 5** – Родна равноправност и **циља 10** – Смањење неједнакости.

Општина Жабалј ће у планском периоду активно водити рачуна о начелима добре управа усмерене ка законитом поступању, ефикасности рада и рада у корист грађана, једнаком поступању и уважавању грађана, транспарентном раду, доступност свим грађанима без дискриминације.

Резултати који ће бити постигнути су: грађани имају подршку стручних лица у вези са правима која могу да остваре и током целог поступка остваривања права; успостављене су електронске услуге, грађани могу лакше да комуницирају са Управом, без трошкова доласка и непотребног губљења времена, остваривати права, уз повезивање сродних поступака; на званичној веб презентацији Општине доступне си и лако претраживе све услуге на језицима у службеној употреби у Општини. Поред саме мотивисаности задовољством грађанки и грађана, општина Жабал тежи и високом индексу добре управе, повећавајући на тај начин шансе за финансирање пројеката од стране међународних донатора, нарочито када су у питању пројекти осетљивих друштвених група и социјално угроженог становништва.

Како би активно радила на остварењу принципа доброг управљања, општина Жабал ће, у периоду имплементације Плана развоја (2022-2028.) реализовати активности:

- у правцу промоције и обезбеђивање родне равноправности, повећања транспарентности локалних развојних процеса, подршке грађанима кроз успостављене канале комуникације (услуге „питајте председника Општине“ или „питајте Општинску управу“)
- Осигуравања доступности услуга на локалном нивоу кроз успостављање регистра административних поступака, генерисања електронских услуга на веб презентацији општине Жабал и Порталу еУправа, веб презентација која је доступна на језицима у службеној употреби у Општини, повезивање сродних поступака успостављањем јединственог управног места;
- едукација запослених и грађана за генерисање/ коришћење електронских услуга, као и промоција коришћења истих преко медија и друштвених мрежа.

5. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање

У оквиру овог поглавља представљен је механизам улога, одговорности као и календар активности када је реч о процесу праћења спровођења, извештавања и вредновања усвојеног Плана развоја Општине. Наведени процес се спроводи у циљу повећања ефикасности у спровођењу и повећању вероватноће остваривања приоритетних циљева.

→ *Праћење спровођења*

Праћење спровођења је *континуирана активност*, која се спроводи свакодневно током године. За потребе спровођења Плана развоја општине Жабал 2022-2028. креиран је институционални оквир са два основна нивоа структуре, а то су:

- *координационо тело* (доносиоци одлука унутар Општине) и
- *носиоци мера* дефинисани у оквиру Плана.

Наведена структура врши праћење остваривања приоритетних циљева по учинцима, одступања тј. разлику уколико постоји, доноси одлуке за превазилажење насталих одступања, изазова и проблема када је реч о постизању учинака.

Координационо тело има *координатора* чија улога је прикупљање информација о спровођењу мера и одржавање континуиране комуникације, пре свега између координационог тела и носиоца мера, детектовање проблема и давање препоруке за решавање истих, праћење усаглашености средњорочних планова институција са мерама у Плану развоја, припрема материјале, извештава координационо тело, и обавља административно-техничке послове.

План развоја се спроводи путем средњорочног плана, тј. средњорочни план је алат за операционализацију. Спровођење се врши тако што се *подаци прикупљају за сваку од активности у оквиру мера*. Процес прикупљања и обраде података у вези са реализацијом појединачних активности у оквиру сваке од мера, као и података о остваривању конкретних показатеља (за мере и циљеве) је одговорност руководиоци одељења Општинске управе, у складу са надлежностима. Подаци се прикупљају из различитих примарних и секундарних извора (дефинисани обрасци за прикупљање од носиоца мера, званична статистика, анкете/упитници по потреби).

→ **Вредновање**

Вредновање је утврђивање степена промене који је настао спровођењем мера из Плана развоја и степен достизања приоритетних циљева, а спроводи се *периодично*. Вредновање се врши на основу података добијених од руководиоца одељења Општинске управе, органа и организација одговорних за спровођење мера, али и података добијених из званичних статистичких база. Утврђивање степена настале промене спровођењем плана развоја треба да укаже на потенцијалну потребу преиспитивања и унапређења (ревизије) Плана развоја.

Вредновање ће вршити посебан тим за спровођење Плана развоја именован одлуком председника Општине.

→ **Извештавање**

Извештавање се реализује кроз извештавање о спровођењу средњорочних планова, извештавајући на тај начин и о спровођењу Плана развоја. У периоду спровођења Плана развоја, општина Жабалъ ће израђивати две врсте извештаја, а то су:

- годишњи извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено и извештај о спровођењу Плана развоја
- трогодишњи извештај о постигнутим учинцима Плана развоја

Узимајући у обзир чињеницу да ће општина Жабалъ средњорочни план израђивати током 2022. године, а за период 2023-2025., први извештај о спровођењу средњорочног плана биће израђен у марту 2024. године за претходну годину, чиме ће бити израђен и извештај о спровођењу Плана развоја. Први извештај о постигнутим учинцима Плана развоја биће израђен у првом кварталу 2025. а најкасније до јуна наведене године, за претходни трогодишњи период.

Предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја утврђује Општинско веће и исти подноси Скупштини општине (најкасније у року од шест месеци од истека трогодишњег периода спровођења). Након усвајања извештаја о учинцима Плана развоја, Општинско веће, као и Скупштина Општине, могу утврдити потребу за спровођењем *ревизије* Плана развоја, уз образложење разлога за ревизију. У случају утврђивања потребе, поступак ревизије Плана развоја биће спроводен по истој процедури која је дефинисана и за усвајање Плана развоја.

Када је реч о конкретним именовањима односно формализацији структуре за спровођење Плана развоја, исто ће бити спроведено након усвајања средњорочног плана. До тог момента, структура за праћење спровођења плана развоја биће интегрисана са тимом/структуром задуженом за програмско буџетирање.

6. Прилози

Прилог 1 - Преглед и анализа постојећег стања у области економског развоја

Прилог 2 - Преглед и анализа постојећег стања у области друштвеног развоја

Прилог 3 - Преглед и анализа постојећег стања у области комуналне инфраструктуре и заштите животне средине

Прилог 4 - Матрица заинтересованих страна

Прилог 5 - Решење о формирању координационог тима

Прилог 6 - Решење о формирању тематских радних група

Прилог 7 - Извештај о спроведеним консултацима са листама присутних